

N Nr. 10

2. MAINUMMER 1943

Belgia 3.— fr. / Böhmen-Mähren 4.— kr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 øre / Finland 4.50 mk. / Frankrike 5 fr. / Hellas 150 drs. / Italia 3 lire / Kroatia 10 kuna / Nederland 25 cents / Norge 50 øre / Portugal 2.— esc. / Romania 25 lei / Serbia 10 dinar / Sverige 55 øre / Sveits 50 rappen / Slovaki 3 ks. / Spania 1.50 pts. / Tyrkia 20 kurus / Ungarn 40 fillér / Serstetermark, Ostland 40 Pig

Signal

Universitetsbiblioteket
i Trondheim

Tigeren

Denne nyeste tyske panservogn har alt hevdet seg på alle fronter

BRINGER I DETTE NUMMER

Krigen som verdenskamp

England håper igjen: The rains came	2
Det de ikke snakker om. (Lett om krigsmål)	3
To verdener: Frivillige og krigsfanger	6
Spiren til den tredje verdenskrig, av Giselher Wirsing	8
Det glødende tårn. En beretning fra østen. (II del)	18
Rom uten avskrekning: Panservogner i østen	19
Terror: Bomber på Antwerpen og Paris	25

Det nye verdensbilde — Europas framtid

3 millioner mer. Om barn og statistikk	33
Amerikansk virkelighet. Teknikken slik vi ikke forstår den	36
Brokede Europa	38
Fra lægeverdenen. Medisinske og andre nyheter	38

Hvordan vi lever

Kroatia. Liv ved grensen	10
Kroatisk kunst i Berlin	22
En film om Adolph Menzel	30
Mot farene ved arbeidsinnsatsen	34

COPYRIGHT 1943 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

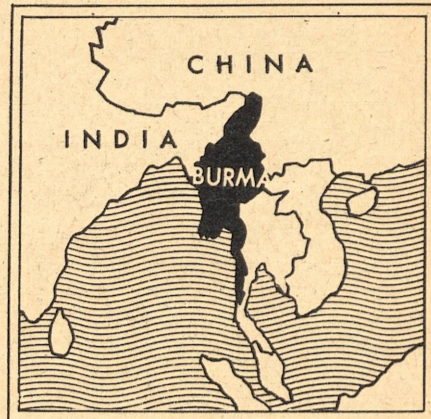
TIL SLAGET PÅ DE SYV HAV

DEN ENGELSK-AMERIKANSKE SKIPSFARTS TAPSKONTO

Perkede skip i bot

Overført fra nummer 8:	29 103 100
a konto tyske sj-båter	851 600
a konto tyske luftvåpen	75 000
a konto Italia	132 000
a konto Japan	60 000
<hr/>	
Falt siden krigens begynnelse:	30 221 700

THE RAINS CAME

I noen uker har monsunens veldige skybrudd gått henover Sørøst-Asia. "Krigssesongen" 1942/43 er dermed foreløpig forbi for det østasiatiske område. Så lenge monsunen varer, kan ingen kjempe. Troperegnet forvandler den faste jord til sorpe, som det ikke er råd å komme igjennom.

Regnet kom og gjorde ende på det håp som kineserne i Tsjungking enno hadde om en engelsk offensiv i Burma. Wavell, den engelske overkommanderende i India har riktignok flere ganger i vinter startet en offensiv i Burma. Det var imidlertid bare svake forsøk som snart stoppet i jungelen og som kunde avverges av japanerne uten stor møye. I stedet har japanerne gjort Burma til selvstendig stat og høytidelig mottatt den nye ministerpresident dr. Ba Maw i Tokio. Ved siden av Mandsjuko og det nasjonale China under Wangtsjingwei kommer dermed den tredje selvstendige stat, der som medlem av det østasiatiske storrom under japansk ledelse, deltar aktivt i kampen mot England og De forente stater.

Betydningen av denne nye statsdannelse kan man kanskje til å begynne med undervurdere i Europa, hvor vi har våre egne sorger. Engländerne og amerikanerne vet imidlertid nøye at nøkkelstillingen på fastlandet i Sørøst-Asia dermed definitivt er tatt ut av hendene på dem. Burmesene har i løpet av et år av Japan frivillig fått det de forgjeves har kjempet for nesten halvannet århundre under engelsk herredømme. Idéen om det store føderative statsforbund går mektig framover i Øst-Asia. Allerede no kan man se at Filipinene sannsynligvis vil bli den neste stat i denne føderasjon. I England og Amerika har man måttet oppgi å betegne den nye statsdannelse bare som et duketeater. Den gerilja burmesene har ført ved Japans side mot de hittidige engelske makthavere, har vist dem at Japan handler nøyaktig i den innfødte befolknings ånd. Hvem kan enno lukke øynene for at det der borte i Øst-Asia ikke bare dreier seg om taktiske manøvrer av den japanske politikk, men om en omveltning av verdenshistorisk rekkevidde? Når Churchill og Roosevelt med henblikk på disse begivenheter fra tid til annen roper til sitt urolige publikum at de til given tid vil "knuse" Japan, så virker dette ikke nettopp svært overbevisende. Lat-terlighetens forbannelse er i Øst-Asia det verste man kan utsette seg for.

Etter erobringen av den burmesiske hovedstad Rangoon i mars 1942 er den østasiatiske krig atter trådt inn i stadiet med forberedelser til den neste store fase. Japan forhaster seg ikke. Over halvdel av den amerikanske flåte ble imidlertid bundet i det østasiatiske rom og utsatt for de alvorligste tap. Nordamerikanerne har jo f. eks. dette året mistet fire, deriblant de mest moderne, av de syv hangarskip som de hadde da de gikk inn i krigen. Denne utslitingskrig i de østasiatiske farvann var imidlertid kanskje mindre viktig

enn det negative resultat at England og Nord-Amerika ikke formådde å hindre japanerne i med aktiv understøttelse av burmesene å bygge ut den aktive nøkkelposisjon i Burma, slik at den no ikke mer kan rokkes. Dette er det samme som en stadig trusel mot India, så meget mer som den urolige befolkning i Bengalen, som grenser til Burma, i mellomtiden har sett at japanerne garanterer de rettigheter som engländerne nektet. England må frykte alvorlig for at Kalkutta — forlengst innen japanske bombefly rekkevidde — allerede snart vil være målet for den neste etappe i den japanske framturen i Asia. Den der behersker Burma, har i det minste en sikker bakdør til det indiske rikes skinnende palass i sin hånd.

Tsjungking-China er som følge av Japans stabilisering i Burma håpløst avskåret fra omverdenen. Nordamerikanerne selv vet no at noen optimisme her ikke mer er på plass. Å organisere forsyningene til Tsjungking med lufttransporter viste seg å være håpløst. "Newsweek" i Washington skriver hertil følgende: "Chinas forsyningsproblem avhenger ikke av lufttransporten, men utelukkende av gjenerobringen av Burma. Tsjungking-Chinas krav om en øyeblikkelig offensiv i dette område er militært ikke gjennomførlig. I stor utstrekning uten landveger, sterkt besatt av japanerne og med en innfødt befolkning som er fiendtlig innstilt mot engländerne og kineserne, kan Burma ikke tas tilbake i en håndvending... Chinas understøttelse er blitt et så vanskelig anliggende at den sannsynligvis vilde koste mer enn den er verd. Den utrustning som var tenkt for 100.000 kinesere, støves no til i India. Den må bli liggende der så lenge vanskelighetene er til stede for den indiskkinesiske luftveg. Den nuværende lufttransportflåte kan ikke bringe gods til China i en mengde som selv tilnærmevis kunde nå opp i de 15.000 tonn som før gikk Burmavegen. Det er neppe mer noen sjangse for at kinesiske arméer enno kan spille en betydelig rolle. Geografien er mot China." (25. januar 1943)

Her ser man betydningen av den japanske posisjon i Burma og dermed også av den nye statsdannelse i dens fulle rekkevidde. Der var etter menneskelig beregning for engländerne og amerikanerne, så vel som for kineserne, bare en eneste svak sjangse til å hindre stabiliseringen av den storasiatiske makt og velstandssfære: det var en offensiv denne vinter for monsunen satte inn, da Japans stilling i Burma enno ikke var befestet. Regnet kom. Fra no av arbeider tiden for japanerne og burmeserne.

G. W.

Dardanellene har alltid vært Isarenes ønskemål. Stalin har overtatt dette program som sitt viktigste krigsmål.

Det de ikke snakker om

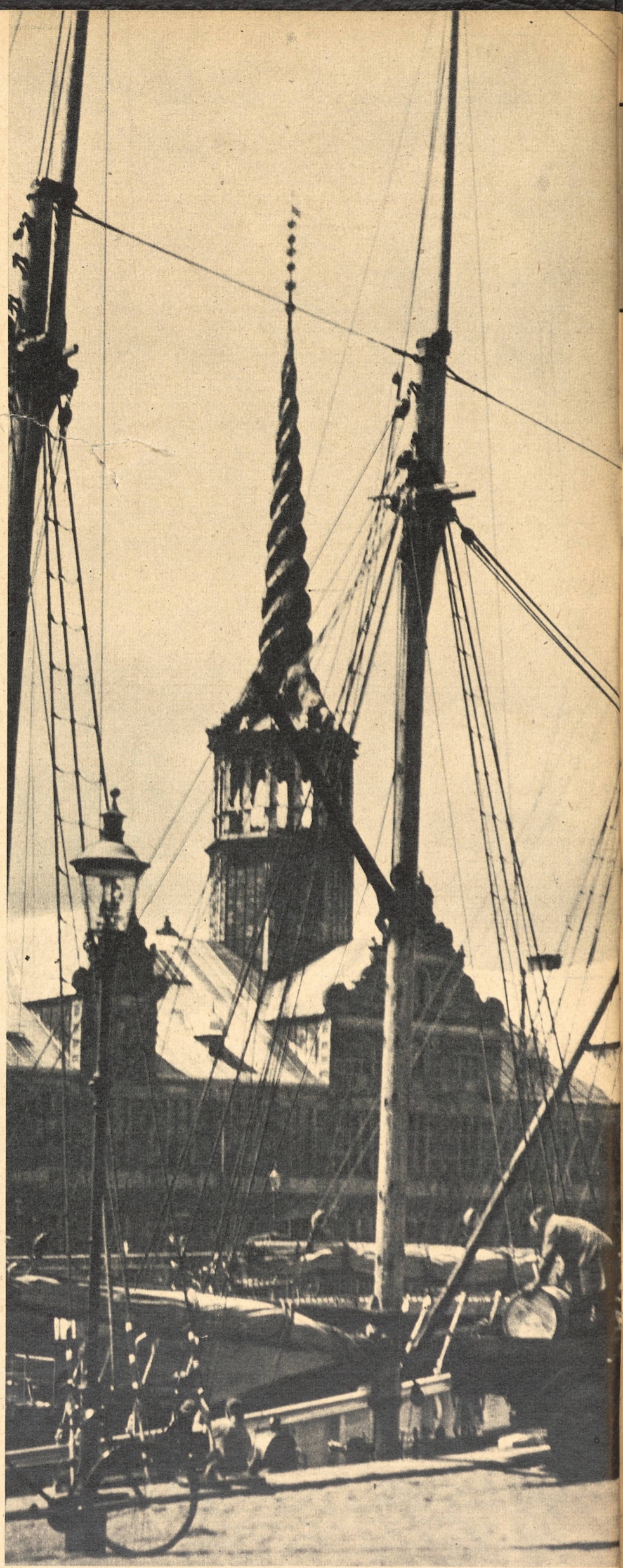
Hvori ligger englendernes, amerikanernes og sovjetrussernes virkelige krigsmål? Det engang så meget propaganderte Atlantikcharta blir jo i dag såvel i England som i Amerika betegnet som et stykke papir. Og: hva vil Stalin? De hemmelige krigsmål ligger forlenget klart i dagen for enhver som bare vil se dem

Shanghai. Å bringe Shanghai under stjernebannerets makt og dermed utnytte de veldige rikdommer i det kinesiske rom, er et krigsmål, for hvilket De forente stater trådte inn i denne verdenskampen

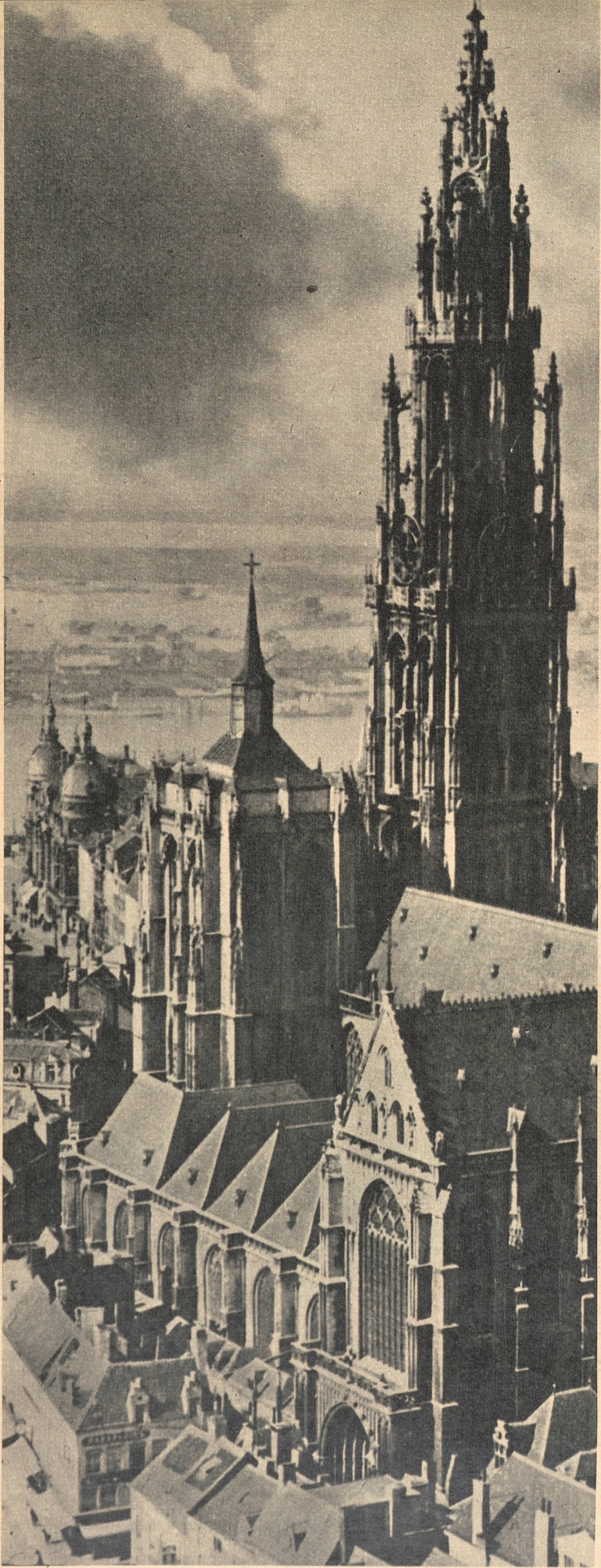

Den nederlandske kanalkyst fullstendig under engelsk innflytelse — det hører til britenes uuttalte krigsmål. Selv den nederlandske emigrantregjering i London har imidlertid måttet gjøre den erfaring at den blir utnyttet av England i dette øyemed

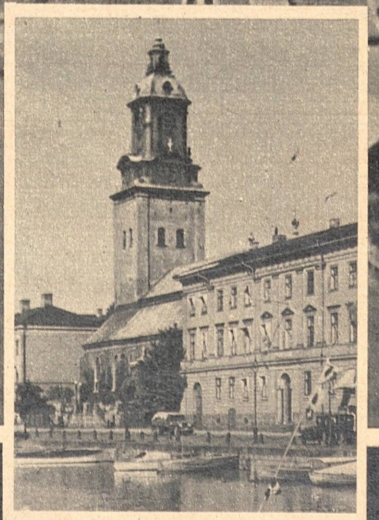
Danmark bevokter ved Kattegat inngangen til Østersjøen. Her krysses engelske og sovjetrussiske planer om framtidig å sette seg fast på Kontinentet etter mønster av det støttepunkt, som England har i Gibraltar ved Kontinentets sørvestende

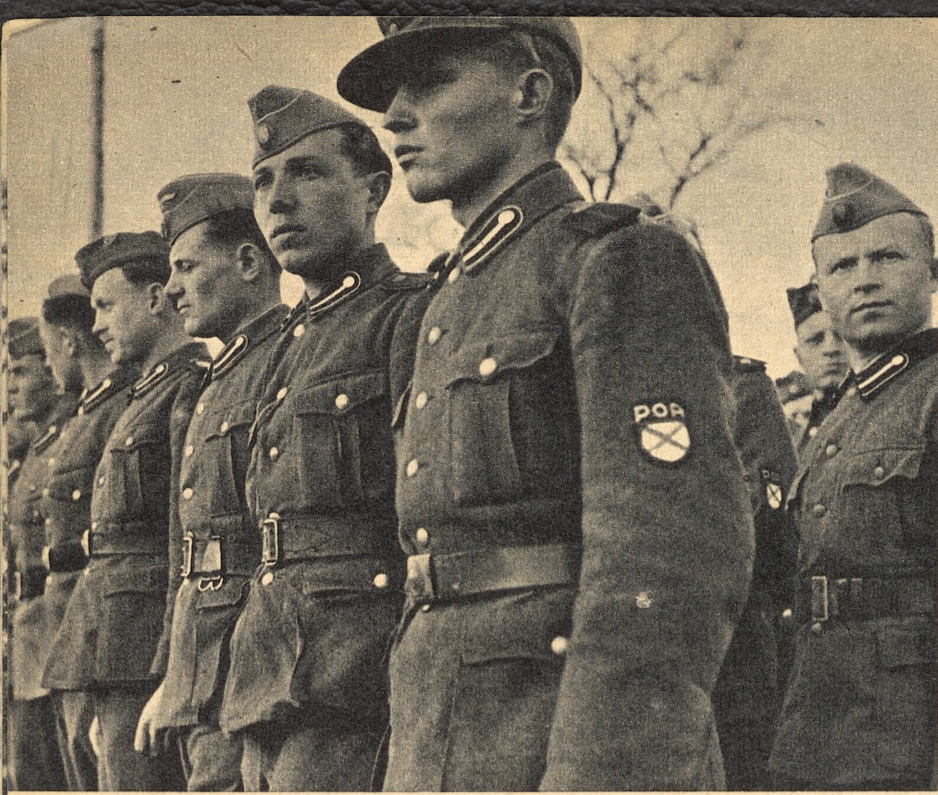

Belgia er likesåvel som Nederland ført inn på det hemmelige engelske framtidskart som britisk protektorat, der engang skal tildeles rollen som kontinental basis for det britiske herredømme over Kanalen

Sverige må regne med en trusel mot sin sørkyst såvel gjennom de sovjetrussiske planer som gjennom de engelske „Gibraltarpianer“. Herunder skal Gøteborg (til høyre) spille rollen som sperrefort for Skagerak

Frivillige fra Russland

Sammensluttet i egne forband. Russiske frivillige, som er blitt utdannet i Riket, er nå trådt an i sin nye uniform. På ermet bærer de de russiske bokstaver ROA (Ruskaja Oswoboditel'naja Armija, dvs. Russisk befrielses-armé) over det blå Andreaskors på hvit bunn. Akselestykker og distinksjoner er likeledes nye. Deres offiserer har spesielle tjenestegrads-betegnelser.

Denne offiser ble tildelt en tysk stormmedalje for resultatrik bekjempelse av partisanene

Som så mange andre bærer også denne unge russer den nye tapperhetsmedalje for de særforband, som kjemper i øst

Velprøvd i kampen Sårede-medaljen på brystet, som de russiske frivillige tildeles likeså vel som de tyske soldater

På veg til Europa: krigsfangne USA-soldater raster på „frammarsjvegen“

Krigsfanger fra USA

Det er underlig: Sovjetborgere, oppvokst i arbeidernes paradys, formerer seg til forband, for å befri sin heim fra dette paradiset. Mens Europa er umiddelbart truet og tvunget til å føre sin eksistenskamp, kjemper disse forband frivillig. De vet altså meget godt, hvorfor de går denne tunge gang. Roosevelts soldater kommer derimot langt bortefra. Men de vet naturligvis allikevel meget bedre hva de kjemper for. Det er ofte nok blitt hamret inn i dem — for USA's sikkerhet! Behøver en si noe mer?

Europeisk virkelighet

En gruppe tilfangetatte USA-soldater, som nettopp hadde høve til å lære å kjenne et Europa som forsvarer seg. Atter og atter bekrefter deres uttalelser at dette Europa slett ikke stemmer overens med det de har forestilt seg. Det er ikke på noen måte utsultet eller dødelig svekket, eller rede til å oppgi sin frihet for USA's „sikkerhet“. Det er fast besluttet på å lage sin egen historie

Amerikansk virkelighet

Riktignok må en medgi at heller ikke europeerens forestilling om Nord-Amerika stemmer overens med virkeligheten. En ventet her å se de soldatene som USA-tidsskriftene og USA-filmene viste: de prektige, kraftige og uoppslitelige karene, som gjorde inntrykk på kvinnene og var godt likt av mangen mann, de no møter som fiende. I Europa er en svært skuffet over å finne så mange gangstertyper blant fangene istedenfor disse drømmebildene. — og en ser seg trunget til å revidere de tradisjonelle meninger om Guds eget land. På side 38 i dette nummer gir „Signal“ videre anledning til dette

Side 38 i dette nummer

SPIREN TIL DEN TREDJE VERDENSKRIG

Av Giselher Wirsing

Dersom bolsjevikene kunde styrte Britannia i ulykke, dersom de kunde ødelegge dets velstand, forvandle det til anarki og utrydde det britiske imperium som en makt i verden — det er de overbeviste om — da vilde dagen være inne for et blodbad som vilde bli fulgt av et verdenstyranni, hvis hode de vilde være og av hvilket de kunde trekke all tenkelig profitt... England er ikke Russland. En tiendedel av den dose bolsjevisme som har ruinert og forvandlet Russland, vilde gjøre det av med England."

Taleren, som sa disse ord i Alexandra Palace i London, fikk brusende bifall da han gikk ned av talerstolen. Hans ord tok sikte på å advare det engelske folk fordi en annen verdenskrig nesten vilde være uunngåelig som følge av Sovjetunionens truende utvikling. Taleren hadde sagt dette med barskt ansikt og de drastiske gestikuleringer hos en profet som er fast overbevist om sin misjon. Det var den 19. juni 1926. Taleren var Winston Churchill.

No står vi på høydepunktet i denne annen verdenskrig. Menneskeheten stønner og klager. Millioner av mennesker er døde og begravde. Byrdene for alle folk jorden over, som fører kampen aktivt og passivt, blir tyngre for hver dag. Men håpet om at den europeiske kultur allikevel må bli bevart uskadd i denne syndflod består. I løpet av de siste måneder er der imidlertid over den annen verdenskrigs gapende avgrunn trukket opp et truende uvær, hvis tunge skygge dukker de siste grønne øyer, som enno hadde et streif av sol, i et grått lys. Det er skyggen av den tredje verdenskrig.

Så langt er det kommet. Vi fantaserer ikke. Vi tillater oss på ingen måte å tre fram for det europeiske forum og la våre tanker komme på vidvanke. Vi taler tvertimot om de perspektiver, som ubønnhørlig følger av utviklingen av selve krigen, for enhver som er i stand til å overskue den. Disse perspektiver peker hen på at vårt livs, vår eksistens og vår kulturs framtid på det europeiske kontinent hovedsakelig avhenger av om der med den annen verdenskrig for en lang epoke oppnåes en avslutning på denne blodige verdenskamp som begynte i 1914. Dersom dette ikke var tilfelle, vilde no drageseden være sådd for en tredje verdenskrig hvor det europeiske kontinent atter må være midtpunktet. Da vilde riktignok den pessimisme, som flere betydelige ånder var besjelt av ved utgangen av den første verdenskrig, vise seg berettiget. Andre, heldigere kontinenter, som lever langt borte fra sentret for sammenstøtet mellom de store verdensmakter, kan kanskje da overleve en slik tredje verdenskrig. Oss europeere vilde den bare la bli tilbake som vanskjøttede, utarmede, fornedrede og utartede huleboere. Hvem kan tvile på dette når man tenker på de to verdenskriger som de nulevende generasjoner har måttet gjennomleve? Ingen kan vel være så forblinnet.

Gjennom måneder har vi holdt fram i dette tidskrift at den underjordiske krig i krigen, som på den ene side utspilles mellom det britiske imperium og De forente stater og på den annen side mellom disse makter og Sovjetunionen, er like så betydningsfull som disse tre makters krig mot Tyskland, Italia og Japan og deres forbundsfeller. Det faller naturligvis vanskelig for en samtidig i en tid med alminnelig omveltning uhildet å forstå dynamikken i den indre lovmessighet i den historie han selv opplever. Det ligger i den menneskelige naturs konservatisme å betrakte de krefter som driver ens egen tidsalder som statiske foreteelser. Vi mennesker i det 20. århundre er særlig tilbøyelige til dette fordi det 19. århundres rolige, blinkende sjøspeil ligger bak oss hin epoke da

der riktignok skjedde betydningsfulle ting, men som i forhold til alle andre århundrer i den moderne historie (framfor alt i Europa) dog var en epoke med stabilitet og lange fredelige perioder. Den målestokk som vår egen tid ønsker å bli målt med, er helt annerledes, og vi kan derfor vanskelig se stjålet tilbake over skulderen. De riktige avgjørelser, som er nødvendige for å bevare vår europeiske eksistens og framfor alt vår kulturelle substans, kan snarere alle europeiske folk bare treffe, dersom de forstår denne uhyggelige dynamikk i vår tid fra grunnen av og vurderer den helt realistisk. Vi priser den ikke. Den er bare en veldig kraft som har utløst overgangen fra den gamle til den nye tidsalder. Men man kan ikke neglisjere den, hvilket begivenhetene i disse siste år viser. Derfor er de underjordiske kriger som allerede no føres mellom England, De forente stater og Sovjetunionen så viktige. Forstår vi betydningen av dem, da kan vi også se konturene til det framtidige og innrette vår egen handlemåte deretter.

Den tredje verdenskrig, for en vesentlig del utkjempet på europeisk grunn, er uunngåelig dersom den britisk-amerikansk-sovjetrussiske koalisjon i den annen verdenskrig får overtaket. Dette er den dyper betydning av den krig i krigen som enno føres i det skjulte under et riktignok tynt dekke. Dette er, så langt menneskelig ånd overhodet er i stand til å fatte hva der vil skje i framtiden, den uhyggelige sannhet som utover alle lidelser i øyeblikket tørt og huløyet avslører seg for våre forskende blikk. Det lønner seg å lese enno en gang den nordamerikanske

Henry Wallace, USA.s visepresident, sa om den tredje verdenskrig:

„I 1943 eller 1944 vil det stå til oss å treffe avgjørelsen om spiren skal bli lagt til den tredje verdenskrig. Denne krig vil være sannsynlig, dersom vi forsøker å drive et dobbeltspill med Sovjetunionen. Denne krig vil sannsynligvis komme, dersom det ikke lykkes oss ved utgangen av den nuværende krig å bevise at vi fullt ut kan skaffe beskjeftigelsesmuligheter til vege og dersom de fascistiske interesser, som i stor utstrekning blir fremmet av de folk som er innsilt mot Sovjet, oppnår kontrollen i vår regjering. Dersom de vestlige demokratier og Sovjetunionen ikke kan komme til en tilfredsstillende forståelse før krigens slutt, så frykter jeg for at den tredje verdenskrig er uunngåelig. Dersom der ikke mellom Sovjet og USA. skapes en atmosfære av tillit og forståelse, så er der til stede en alvorlig mulighet for at Russland og Tyskland før eller seinere vil gjøre felles sak."

„Naturligvis kan grunnene til en tredje verdenskrig også bli forårsaket ved andre makters handlinger. En sådan krig vilde f. eks. være uunngåelig dersom Russland atter skulde bekjenne seg til en Troztkis idéer om å få i gang en verdensrevolusjon eller dersom de britiske interesser atter engang skulde sympatisere med en antirussisk virksomhet i Tyskland og andre land. Enno en mulighet for en tredje verdenskrig kunde skyldes vår egen beredvillighet til å gjenta de feil som vi gjorde oss skyldige i etter den første verdenskrig. Når en nasjon av kreditorer forhøyer sine tariffes, og dertil oppfordrer andre nasjoner til å betale, mens de samtidig avviser en betaling i varer, så fører dette til en irritasjon, som før eller seinere begynner med en handelskrig og slutter med blodsutgydelse." (Tale i Delaware den 8. mars 1943)

visepresident Wallaces uttalelser hvori han helt åpent kaster fram spørsmålet om spiren til den tredje verdenskrig legges i disse årene (se sitater, gjengitt nedenfor).

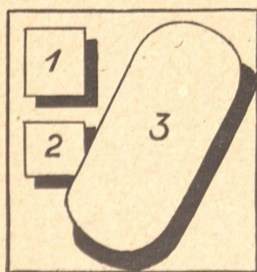
Wallace har riktignok sagt dette for i sin egen leir å advare mot farer. Hensikten er imidlertid uvesentlig. Det kommer utelukkende an på hvilken tvangsmessig dynamisk bevegelsesretning de store verdensmakters initiativ tar. Gjennomgår man således med kritiske øyne Wallaces uttalelser, så vil man oppdage at der riktignok ikke eksisterer noen sjangse for at den kommunistiske Sovjetunionen noensinne vil avsvære den tredje internasjonales, Kominterns, politikk. Med den er Stalins kommunismes patos like så sammenkoblet som den engang var det med Lenins og Troztkis. Like så lite kan England, som Wallace krever det, overlate Europa til en eventuelt seirende bolsjevisme, dersom det ikke selv vil gå til grunne, hvilket ingen andre enn Churchill har erklært i Alexandra Palace. Men like så lite vil De forente stater være rede til atter å vike fra en verdensomspennende imperialismes veg som de er blitt drevet inn på gjennom storfinansens herredømme i eget land. Disse immanente tendenser hos stormaktene i den europafientlige leir endrer hverken en enkelte plan eller en eventuell „god vilje" noe ved. Den groteske periferiske foreteelse med Stalins og hans folks brutale framferd mot den polske og jugoslaviske emigrantregjeringers fordringer i London beviser også for de tungnemme at en seier for Sovjet også vilde være ensbetydende med en sovjetisering av hele Europa. Allerede bare dette vilde være den uunngåelige spire til en ny verdenskrig med Europa som slagmark. På vedstående kart finner man dens utgangssituasjon antydning i grove trekk.

Dette vilde altså samtidig være konsekvensen av den splittelsespolitikk som England bestreber seg på å føre i Europa. Dette vilde konsekvensen av en fortsatt hemningsløs sjåvinisme som har ført til stadig nye borgerkriger på Kontinentet. Er det for meget forlangt når vi med henblikk på de makter som — dersom de blir seirende — gjennom en ny kamp innbyrdes vilde gjøre et helvede av vår verdensdel — er det for meget forlangt når vi oppfordrer Europas folk til fullt bevisst å se hva der går for seg? Vi polemiserer ikke med noen. Dertil er de problemer det no dreier seg om altfor store og for alvorlige. Men vi ser nok at man her og der i Europa forsøker å trekke seg tilbake i et sneglehus, at man lever i det billige håp at man da blir uberørt av de stormer som feier henover oss.

Lykkes det de tyske arméer i forening med alle europeiske folks anstrengelser å slå tilbake bolsjevismen i øst og befeste sikkert Kontinentets grenser til alle kanter, da er faren for at Europa for tredje gang vilde bli verdens slagmark samtidig fjernet. Da står dette europeiske kontinent, med sine enige suverene folk, som en maktfaktor mellom bolsjevismen og amerikanismen, så vel som mellom Sovjet og England. Disse makter kan da iallfall ikke, som Wallace ellers forutsier det, tørne sammen på europeisk grunn. Det er klart og innlysende. Lykkes dette for oss, så har amerikanismen, selvom imperiet faller som offer for den, ingen basis hvorfra den kan oversvømme denne verdensdel og gjøre den til den ytterste pol for sin maktutvidelse ut over havene. Lykkes dette for oss som felles europeisk ytelse, så står freden ved den annen verdenskrigs avslutning.

Slik lyder no spørsmålet til det europeiske kontinentets folk. Det inneholder vår verdighet og vår framtidens storhet.

Europa — slagmark for en tredje verdenskrig?

1 **India i dag.** Englands tradisjonelle politikk bygger på ordspråket „divide et impera“. I India har England til det ytterste gjennomført prinsippet med å splitte et stort kontinentalt rom og derved dømt Indias folkeslag til avmakt. På kartet kan det ikke komme til uttrykk at England utover den folkelige splittelse av India ved den stadige oppvigling av møtsetningen mellom muselmann og hindu også var bestemt på å splitte Indias åndelige enhet

2 **Europa omkring 1850.** Den britiske politikk i Europa har i århundrer bygd på de samme grunnsetninger, som ble gjennomført i India. England ønsker spaltning av den europeiske enhet i flest mulige stater, som ligger i strid med hverandre. Ved den nuværende verdenssituasjon kunde resultatet bare være at et slikt Europa vilde bli et lett bytte for Sovjetunionen

3 **Slagmarken av i morgen?** Hvis sovjetrusserne ble herrer over hele Europa, vilde dermed det europeiske kontinent automatisk bli dømt til å være slagmark for en tredje verdenskrig. Kartet viser hvordan britiske, sovjetrussiske og amerikanske interesser tvangsmessig måtte krysse hverandre i dette europeiske rom og føre til et nytt og forferdelig sammenstøt, noe som vilde resultere i en fullstendig utarming av de europeiske folk. Kampen vilde begynne om støttepunktene ved Atlanterhavet og hurtig bre seg over Vest-Europa og seinere også over Mellom-Europa

En kroatisk sveit på tokt mot fienden. Det kroatiske luftvåpen på esif. on'en har hitt il fl: yet mer enn 3000 tokt mo' fienden. Dets tapperhet og gode resul. ater b'ie også be- l nnet med utallige jernkors

PK-fotos:
Krigskorrespondentene Wanderer, Trapp

Kroatias våpen: 25 røde og sølvkvadrater, ordnet sjakkbrett-artig. Over det ustasjabevegelsens „U“

Europas yngste luftvåpen i østen

En kroatisk bombvakt ved innlasing av bombene. Unq. sterk og selvbeviss vet b. de han og hans kameraier at de har sit, heit. lands fram id i sine heider

Ungdommen bekrefter fedrenes arv. Den uavhengige stat Kroatia er aksemaktens forbundsfele. Dets våpensøre ungdom blir oppfordret til kamp for Europas framtid. Kroatene blir samlet i egne divisjoner,

kjennetegnet ved det kroatiske våpen på den tyske stålhelmen og våpenkjolen, og den unge kroatiske soldat avlegger ed til Adolf Hitler. Også hans fedre kjempet i broderlig forbundenhet med Tyskland og Østerrike

KROATIA

LANDET SOM FORMET GRENSEBOEREN

Det er så vanskelig å snakke om kroatene, fordi man vet så lite sikkert om dem. Det er imidlertid gledelig å snakke om det lille sikre en vet, for dette lærer oss iallfall det at kroatene er et prektig folk! Det må være et prektig folk. Man behøver ikke å spise opp hele kaken for å vite om den er god eller dårlig. Når man har spist hele kaken, vet man kanskje hva slags mel og tilsetninger den er laget av. Dette er av viktighet for bakerne og for feinschmeckerne, for alle dem som spør etter tingens innhold, de fleste andre vil imidlertid være tilfreds med at den smaker godt.

Hvis man vil overføre denne liknelse fra konditoriet til det praktiske liv, så kommer man til følgende lærerike faktum: kakespiserne vet at den kroatisk kaken er god, men av konditorerne er det bare noen få som vet hva deigen er laget av; dette er imidlertid pinlig for politikkens konditorer, for når man ikke vet hva de andre egentlig har til kaken, så er det vanskelig å hevde seg i konkurransen. Kunnskap er makt, i bakeriet som i politikken.

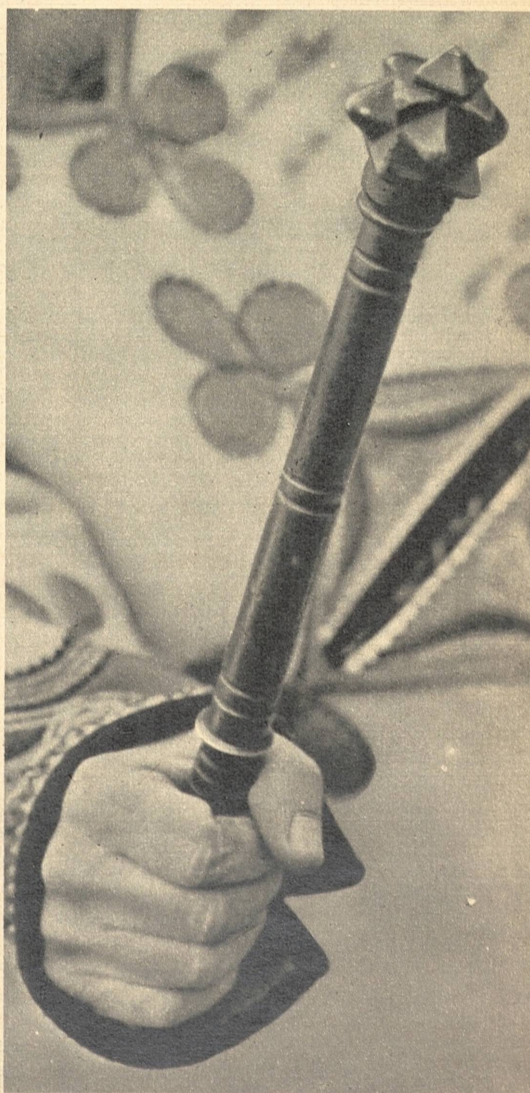
Selv om verden vet nokså lite om kroatene, så vet dog enhver som en gang har hørt dem nevnt, at de er tapre. Å forestille seg en feig kroat er umulig. Videre vet man at de oppdretter de beste kalkuner, de har oppfunnet slipsene, de kan drikke plommedram allerede tidlig om morgenen uten å bli fulle, og de trakter alle etter å ha en pen håndskrift. Denne mangelfulle, om enn velvillige kunnskap har man samlet fra historiske lære-

bøker, motejournaler, vittighetsblad og avisenes handelsrubrikker. Gjennom meldingen fra krigsskueplassen fikk man beskjed om følgende: Da de tyske og deres forbundsellers troppers stilling foran Stalingrad var blitt håpløs, gjorde den tyske befalingssjef det kroatisk regiment det forslag, av dets midte å ta ut de offiserer og menige som var nødvendige for gjenoppstilling av „det utvidede regiment“; man vilde så med et av de siste fly transportere dem tilbake til heimlandet. Et stolt avslag var det svar han fikk. Bare en eneste av dem som tilhørte regimentet, ble ved loddrekning bestemt til å overbringe heimlandet den siste hilsen fra dets sønner.

Fra dette øyeblikk av vet verden at kroatene er tapre, de har et særlig utpreget æresbegrep. Den som ser på verden med andre øyne enn en konditor, den som interesserer seg for selve menneskene i verden og det selsomt inkonsekvente ved deres handlinger — for ham må det egentlig være pinlig å vite så lite om kroatene. Det er også i høyeste grad merkelig: I Mellom-Europa lever et folk på nesten seks millioner mennesker, som er blitt lite kjent. Om dette folks nasjonale eksistens hørte man i vår tid bare to ganger, og begge ganger kom dette budskap fra døende staters dødsleie. Da Karl, den siste Habsburger, den 28. desember 1916 avla kroningseden, da avla han den overfor tre stater — etter hva den kroatiske historiker Horvath beretter — nemlig Østerrike, Ungarn og Kroatia. Også

våpenet til den siste Habsburger omfattet tre statsrettslige enheters symboler, Østerrikes, Ungarns og Kroatias. Men hittil hadde barna i skolen lært at Habsburg var Østerrike og Ungarn. No var det plutselig der, og det pussige var at det — angivelig — alltid hadde bestått. No vel, men før almenheten hadde fått tid til å forstå denne motsigelse, var det habsburgske dynasti til ende. Da fantes det ikke noe Kroatia lenger, men derimot et Jugoslavia. Først den 26. august 1939, da verden så med spenning mot Warschau og Berlin, hørte man med det halvø øre at det atter fantes en kroatisk stat. Det het „Banschaft Kroatien“ og var en del av det angivelig udelelige Jugoslavia. Også denne gang levde den statsdannelse, med hvilken staten Kroatia plutselig dukket opp av intet, bare to år. I 1941 sprakk det produkt fra Versailles som hadde fått litteraturnavnet Jugoslavia, og en del av dettes tidligere område ble proklamert som „Den uavhengige stat Kroatia“.

Kroatias historie rettfærdiggjør dette navn. Det gis en slik stat, om enn med avbrytelse, i de siste tolv hundre år. Politikken harde virkelighet tvang ofte kroatene til å leve i symbiose med andre stater. Da de for fem hundre år siden valgte en Habsburger til konge, overga de ham et budskap, hvori det heter: „Intet sted — det ber vi Deres majestet ta til etterretning — står det skrevet at en hersker noensinne har erobret Kroatia med makt, for etter vår siste konge, den høysalige Zvoni-

Gamle våpen og unge hjerter. Det kroatiske folks tusenårige tradisjon er soldatmessig. Kroatenes gamle våpen, som disse stridskolbene, nærkampvåpenet, hvormed de også verget seg mot fiendens sverdhuigg, er ikke noe museumsstykke, men et levende minne

Stattholderens minnesmerke. Midt blant de moderne skyskraperer rager i Zagreb minnesmerket for general Jellacic opp, den kroatisk nasjonalhelt fra 1848. I revolusjonsåret førte han kroatene i felten for riksidéen og gjorde i fredstid sitt navn kjent som dikter

Våpenbrødre no som før. General Stancer, inspektør for den kroatisk armé, under defileringen av de yngste kroatisk divisjoner i den tyske forsvarsmakt. Som aktiv offiser i den keiserlige og kongelige østerriksk-ungarske armé mistet general Stancer høyre arm i verdenskrigen som tyskernes våpenbror

mirs død, har vi frivillig forbundet oss med den ungarske krone og seinere med Deres majestet."

Og slik forholder det seg også. Deres høysalige Zvonimir ble slått ihjel av kroatene selv. Dette skjedde i året 1089. Den gang hadde paven befalt kongen med sitt folk å ta del i korstogene, og under debatten om spørsmålet om de skulde ta del eller ei, omkom kongen. Kroatene vilde ikke. Kongens hustru var en ungarerinne, og derfor stormet hennes bror, ungar-kongen Ladislaus, oppildnet av den pavelige velsignelse, fram for å tukte kroatene og bringe dem under sin makt. Feltoget varte i tyve år og ble uten resultat. Først med Ladislaus etterfølger, Koloman, sluttet kroatene fred og valgte og kronet ham til sin konge. På sin side garanterte han ved „pacta conventa“ den kroatisk stats uavhengighet.

Dette er no en gammel historie, men kroatene snakker om det som om det var hendt i går. Bortsett fra det rørende trekk at de holder sin høysalige kong Zvonimirs minne så høyt, som om han ikke var blitt ombrakt av dem selv, men drept ved en naturkraft som f. eks. lynet, så er dog den hardnakkethet praktfull hvormed de alltid betoner sin uavhengighet. De glemmer ikke det som støter mot deres rettigheter. Symbolet på deres uavhengighet er deres landdag, parlamentet, som det tilligger å fatte de store beslutninger. I 1918, i tidsrommet mellom Wilsons lovede fjorten punkter og Versailles, bestemte landdagen seg for å godta Wilsons løfter og ventet så på deres oppfyllelse, landdagen utsatte derpå sine møter, men den oppløste seg ikke. Opprettelsen av Jugoslavia ble imidlertid det motsatte av Wilsons løfter, serbene drev kroatene som vilde sammenkalle landdagen, fra hverandre med våpenmakt. No vel, men tyve år seinere er kroatene framme igjen, og deres første handling er atter å innkalle landdagen. Man misforstår kroatenes karakter, hvis man holder dette for bare å være en tom gestus fra den kroatisk statspresident Dr. Ante Pavelic's side. Stråmenn og tomme formaliteter gir ikke dette fødte statsfolk seg av med. I dette land vil enhver som ikke vil være med å betale morroen, lide skipbrudd. Kroatene er enno de samme mennesker som for tusen år siden. Akkurat som de den gang holdt stand mot Ladislaus i tyve år, da han forsøkte å blande seg inn i deres anliggender, akkurat som de gjennom fire hundre år var Europas bolverk mot byllepesten og mot tyrkerne, slik vil de også i dag bringe ethvert forsøk på å nærme seg dem på en annen enn fredelig måte, til å strande. De er et folk med æresfølelse og kjenner bare den frivillige underordning.

Det var med overlegg at vi kalte kroatene et født statsfolk. Dette vil forundre enhver som kjenner politikken til de land som ligger mellom Alpene og Bosphorus, bare som „Balkanvirvar“. Den som undersøker saken nærmere vil bli klar over at kroatenes politikk fra deres første opptreden i Europa og til i dag har vært konsekvent. Kroatene er lidenskapelig og stolt, men han er også klok. På hvilken annen måte skal man ellers betegne at kroatene aldri forlanger det umulige. De vil alltid være uavhengige som stat, men de har aldri forlangt at bare en kroat kan stå i spissen for deres stat. De har aldri latt seg overtreffe av noe annet folk med hensyn til æres-

følelse, tapperhet, tålmodighet og kraft, men de har aldri krevd å herske over områder som ikke svarer til deres eget antall. De er ikke sjåvinistiske. De har latt seg lede av andre og sterkere folk når de med hjertet og hodet har kunnet anerkjenne den annens krav på ledelsen.

Kroatene som kom fra Kaukasus, støtte for omkring tolv hundre år siden inn i det en gang romerske land som de i dag bor i. Om de er slaver eller goter — det vet man enno ikke så nøye. Kroatene føler seg i slekt med bulgarerne. To hundre år hersket kroatene i det nye livsrom, da trengte madjarerne etter og seinere tyrkerne fra sørøst. Kroatene kjempet først mot ungarerne og så i fellesskap med ungarerne og tyskerne mot tyrkerne. Sine egne drømmer og ønsker underordnet de sikringen av Europa.

Den som setter pris på begrepet Europa, kan ikke vurdere kroatenes kamp mot tyrkerne ringere enn grekernes mot perserne; men det er allikevel ikke nok når det gjelder å bedømme kroatenes virkelige betydning. Oldtidens grekere gikk til grunne i lokale stridigheter før de hadde levd sin misjon for Europa til ende. De gikk

Feldmarsjal Borojević fra Bojna, verdenskrigens generalissimus, født og oppvokst ved den kroatisk militærgrense, steg under det habsburgske monarki til marsjal, og forsvarte Østerrike-Ungarn i mange slag

til grunne, fordi de ikke var kloke nok til å sette den store oppgave over de indre kamper stammene i mellom. Men fordi det skulde gis et begrep Europa også etter grekernes endelikt, derfor kom kroatene ned til Middelhavet på samme måte som vannet fra Kaukasus strømmer dit ned. Det var riktignok et annet folk enn grekerne, et folk uten ironi og uten dets lysende glans, men nettopp derfor oppfylte de sin misjon.

Den som kjenner kroatenes nasjonale kunst og som tar et overblikk over rekken av deres lyrikere, deres fortellere, malere og billedhoggere, vil måtte medgi at de allerede med sin kunst og sin begavelse for fredens verker vilde ha kunnet oppnå en hedersplass i den europeiske kulturs historie. Det har imidlertid vært en skjebnens tilsigelse å gi dem en annen og hardere oppgave. Det var den oppgave å være bonde og soldat i én person. I og med Zvonimirs død svant for flere århundrer kroatenes evne til å frambringe store førerpersonligheter. Imidlertid opphørte ikke folkets poli-

tiske begavelse. Men mangelen på så mange glansfulle personligheter som Perikles, Alkibiades og Demosthenes var, hindret dem i gjensidig å utrydde hverandre. Og således kunde kroatene oppfylle den upartiske oppgave som skjebnen hadde utsett dem til.

Omflammet av ild og røyk og med tårer og blod som niste, gikk de til den oppgave å være Europas menneskevoll, og skapte derved en mennesketype som ikke vil forsvinne så lenge Europa lever. Kroaten er den personifiserte type på grensebonden, på soldaten med ploegen, bonden med sverdet, som nettopp i dag og i morgen vil få den største betydning for Europa.

De meget beundrede kosakker, disse syngende ryttere, de er en imitasjon av kroatene, og et av de største menneskelige verk, tørrleggingen av Zuidersjøen, er bare en begynnelse ved siden av det som kroatene har prestert foruten deres kjempebedrift ved Vidovaje.

Det er forbeholdt det som vi kaller historiens dypere mening, først å vise oss forgangne ting og hendelser i strålende belysning, når de fortøner seg skrekkelige eller skjebnesvangre for oss. Således stiger nettopp no den såkalte militærgrensens historie og aspekt atter opp av fortidens demring. Det var ungarernes, kroatenes og tyskerne verk. Deres første begynnelse rekker helt tilbake til det femtende århundre, da de ungarske konger ved opprettelse av sterke slott og ved å anvende milits som kolonister, forsøkte å lage en kunstig voll mot osmanerne. Festningenes besetning var tyskere, og nybyggermilitsen var kroater. De kaltes nasjonalmilits, og en kroat, Ivan Lenkovic, var den første oberst ved grensen. Det første statutt for grensen ble imidlertid gitt først i det syttende århundre. Det hadde, med tidsmessige forandringer, gyldighet helt til 1873. I tre hundre år levde altså grenseboerne under lovene til en forfatning, som skjønt det var skapt i det syttende og i den første fjerdedel av det attende århundre, hittil ikke var overtruffet av noen annen livsform hva angår effektivitet, livsnærhet og modernitet. Hverken den franske revolusjon eller det nittende århundres sosiale ryster kunde anfekte grenseboerne, fordi de allerede eide det som de andre traktet etter. De betydeligste lovgivere ved grensen var Wallenstein, prins Eugen av Savoia, generalene von Schlichting, grev Lamberg og prinsen av Hildburghausen, altså for det meste tyskere fra det gamle rike.

Grensen ble opprettet i absolutismens og livegenskapets tid. Fra den første dag av var grenseboerne frie folk og sto bare under keiseren (som de kalte Car) og sine militære foresatte. De så ned på bøndene, for de var jo livegne. Grenseboerne avla ed til krigsartikkelen og var soldater praktisk talt hele livet.

I 1765 var militærgrensen 1750 kilometer lang og talte 350 000 innvånere. I 1848 var lengden den samme, men den var vokst i dybden og innvånerne hadde nesten firedoblet seg. De fleste var kroater, resten serbere, rumenere og tyskere.

I den tid da den militære anspenning var på det høyeste, stilte militærgrensen tyve prosent av sin befolkning i felten, og alle var de elitetropper. Hvis Tyskland i 1914 hadde vært slik organisert som denne militærgrensen

Kroatiske grenseboere for 150 år siden. I århundrelang kamp mot osmanerdommen og til dels som elever av den tyrkiske våpenteknikk ble kroatene de beste soldater i det 17. og 18. århundre. Wallenstein, Trenk der Pandur og Frederik den store gjorde deres navn verdensberømt. De er kosakkenes og ulanenes forbilder

Nasjonaldrakt og soldatuniform er ett og det samme. På disse moderne fotos fra det kroatiske livsrom kan en se med hvilken selvfølgelighet den gamle bondedrakt har hatt innflytelse ikke bare på de kroatiske, slovenske og sågar serbiske soldaters uniformer, men også på uniformene til de fleste andre europeiske stater. Drakten er forblitt levende folkeeiendom, ingen bonde synes den er umoderne

Europas grensesegjerde. På samme måte som denne gamle borg ved Varasdin, ligger det mange borger — hvis fundamentet stammer helt fra gotikkens tid — langsmed den gamle østerrikske militærgrense mot Tyrkia. De virket halstarrige utenfra. Men i det indre, i kapellene, musikkalene, kvinnedalene, sykestuene og apotekene åndet og virket Europas menneskelige ånd, riddernes, kjærlighetens og vitenskapens ånd

var det, så vilde det ved krigens begynnelse hatt en og en halv million mann mer under fanene, helt bortsett fra det østerriksk-ungarske monarki.

Sett under en økonomisk synsvinkel var militærgrensen det største sosialistiske forsøk som var gjennomført i et sluttet koloniseringsområde før den vitenskapelige sosialisme ble oppfunnet. I militærgrenseområdet fantes det, med ganske få unntagelser i byene, ingen privateiendom, men bare len. Da det var en selvfølge at grenseboernes barn også ble grenseboere eller giftet seg med grenseboernes døtre, gas det på en viss måte en slags nedarving. Lenet var ikke bundet til personen, men til familien. Den som steg i sin militære rang fikk et større len. Man kunde bare bli rikere, ikke fattigere. Det var umulig å danne store enkeltformuer. Det som ble vunnet i formue ved felles anstrengelse, tilhørte alle, altså regimentet. Regimentet eide skogene og de felles marker. Fra skogene hentet enhver sin ved og sitt byggemateriale, og av det som skogbruket kastet av seg i penger, fikk de begavede barn tilskudd til sine studieutgifter.

Den militære organisasjon var også et forbilde for næringslivet. På samme måte som det i det militære gis én minste enhet som stadig arbeider sammen, så var også jordbruket inndelt i bedriftsfellesskap. Samtidig var de boligfellesskap. Lederen av boligfellesskapet var ansvarlig for at enhver bodde ordentlig, at han var godt kledd og godt ernært. Det var forskrifter for boligens minste størrelse og likeså for byggematerialet.

Forutsetning for ethvert gagnlig arbeid var utdanning. Derfor fantes det i enhver kommune en skole. Den ble besøkt av alle barn, også av pikene. Undervisningsspråket var kroatisk, resp. rumensk, serbisk eller tysk. Men enhver måtte lære tysk, både muntlig og skriftlig, således som han også lærte sitt morsmål.

Det var ikke alle menn som ble soldater. Men alle sammen, både menn og kvinner sto under den militære kommando og var i det minste pliktig til arbeidstjeneste. Ingen fikk gå ledig, og allikevel fant man i militærgrenseområdet de vakreste menn og kvinner. I det hele tatt var skjønnet et av kjennetegnene på militærgrensen. Dette kan henge sammen med tidens estetiske rikdom, men kanskje også med folkets medfødte skjønnhetssans. Gatene var beplantet med morbærtrær og akasier og landsbyene var propre og ordentlige. Fjellvegene var noen underverk og markene var en fryd for øyet. Heiene og moene var grunnlaget for grenseboernes liv, og deres oppgave var å rydde nytt land. Utryddelsen av malariaen ved tørlegging av sumpene og de veldige innsjøer, var grenseboernes fortjenstfulle verk. De gjorde sandbankene faste og skapte kornkammere og vinberger av ødemarken. Skogbruket og bergverkene i grenselandene ble skapt av soldater. Det største foretagende var imidlertid tørleggningen av Vidovajer-sjøen. En sumpig vannflate på 1200 kvadratkilometer ble forvandlet til kornmarker, en bedrift som hverken oldtidens romere eller et annet folk på den tid, heller ikke nederlenderne, kan rose seg av. Men alt dette blir overtruffet av den manngard grenseboerne dannet mot pesten. Hele grensen var en eneste karantenestasjon. Med opprettelsen av militærgrensen forsvant pesten, denne verste av alle plager. Skjønt grenseboerne under tje-

nesten i vakthusene alltid hadde å gjøre med folk som kunde tenkes å være pestsyke, gas det ingen tilfelle av pest ved grenseområdet. Den muntlige overlevering vil vite at det allerede den gang gas vaksinasjon mot pesten, men det er dog ikke tilfelle, det var den renslighet som man fra barnsben av oppdro grenseboerne til, som gjorde dem uimottakelige for sykdommen.

Alt dette brakte grenseboerne tilveie ved siden av sine stadige kamper mot tyrkerne, kamper som varte til over midten av det nittende århundre. De var vant til, når alarmklokken lød, å gi ljaen eller hakken videre til sin hustru eller bror, å hente sine våpen og skynde seg til kasernen. Aldri ble kroatene trette av å gjøre krigstjeneste.

I det store Habsburger monarki utgjorde kroatene bare en tyvendel av befolkningen. Allikevel stilte de femten prosent av monarkiets høyere offiserer. Ved verdenskrigens utbrudd fantes der seksti kroatisk generaler og admiraler. De stammet for det meste fra grenselandsbyene, mange av dem kom fra bondefamilier. Således har familien Filipović levert tre generaler, familien Rukaviner fire, Grivičić seks og Knečević — alle sammen bondefamilier — syv generaler. Feltmarsjal Boroević, som under verdenskrigen kommanderte troppene ved Isonzofronten, var likeledes en kroatisk grenseboer. Men også den verdenskjente kroatisk billedhogger Meštrović er et barn fra grensen, og som han stammer mange diktere, skribenter og politikere fra kroatisk soldatfedre.

For å nedsette grenseland har man hånlige kalt det det sortgule germaniseringsinstitutt, men den ungarske nasjonaldikter Petöfi som ved Schässburg ble drept av en kosakkklanse, var en grenseboer og befruktet av tysk kultur. Det fantes ingen stoltere kroater, serbere og rumenere enn grenseboerne.

Da man i 1871 begynte å oppløse grensen — profitbegjær etter grenseregimentenes rike skoger, osmannerikets svekkelse og den liberalistiske tidsånd var årsakene — da satte grenseboerne seg til å begynne med med våpen imot å bli dimittert. Mange av dem levde så frivillig videre i de gamle former for fellesskap. I dag lever bare erindringen om dem. Men ingen av etterkommerne til disse egenrådige soldatene, disse pionerer for en stor europeisk framtid, har glemt sine fedre. Etterkommernes faste ordtak er:

„Mi smo junaci — mi smo bili graničari!“

„Vi er heltesønner — vi var grenseboere!“

For noen uker siden betraktet jeg i Zagreb, i en krets av liebhavere, gamle våpen. En kroatiskabel fra det syttende århundre ble raikt omkring, et vakkert eksemplar med hornprydet skaft. Den unge mann som jeg ga sabelen videre til, bevde som en musiker der får en ekte Stradivarius i hånden. „Det må De ikke ta ham ilde opp“ sa noe seinere en gammel kjenner til meg. „han stammer fra Likaen.“ Dette var imidlertid et av grenseområdets kjerneland. Det gikk det ord gjennom hodet på meg som jeg hadde hørt fra en tysk offiser der hadde sett de kroatisk legioner i øst i 1942. Jeg tror det lød slik: „Disse menn elsker sine nye maskinpistoler på samme måte som andre mennesker elsker et levende vesen.“

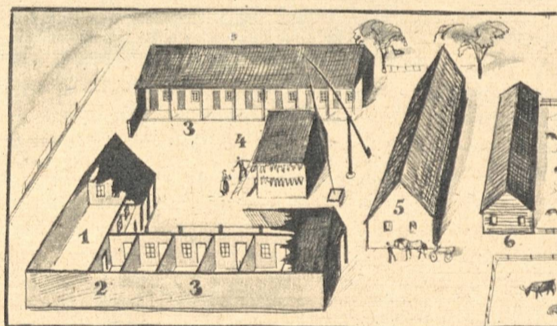
PK-krigskorrespondent: W. Kiaulehn

Pater familias. Det valgte overhode for en rik bonde-felleskoloni (i nærheten av Ossiek i Kroatia). Kolonien består av 28 personer

Liv ved grensen

Også etter opphevelsen av den gamle militærgrense, som tidligere var rettet mot tyrkene, har de tidligere engang militært organiserte bonde-„komunions“, felleskoloniene, holdt seg i Kroatia. Det felles landbruk er en gammel kroatisk livsform, som hevder seg også i dag. Det eksisterer ingen privateiendom, men bare en felles besittelse. Staten overvåker og beskytter felleskoloniene

Felleshuset

- 1.: Fellesrommet, hvor alle spiser, lever og arbeider
- 2.: Det fins bare ett kjøkken for alle
- 3.: Hvert ektepar har sitt eget rom
- 4.: Forrådshuset
- 5.: Stallen for hester, kuer og får
- 6.: Grisehuset med skjulet

Hendene ligger aldri i skjødet. Også de vakre unge pikene har vært vant til å arbeide — helt fra barnedagene

Et blick inn i fellesgården. Hvert ektepar har et enkeltværelse under buegangen. (Se nr. 3 på skissen ved siden av). Brønnens skrå løftestang gir gården kjennetegnet for det solfylte slette-land

Skjønnhet og arbeid er slagordet for de kroatiske „komunions“. Enhver blir anvist sitt arbeid, men det arbeides ikke bare for det nødvendige behov. Værarbeidene og seletøvet er rakkert. Kvinnene som ikke

↑ arbeider på marken, utfører sitt arbeid i fellesrommet. Forøvrig spiser de ikke sammen med mennene. Alderdommen blir holdt i ære. Den ugifte kvinnelige slektning blir æret av alle og lever sin separattilværelse

Ritt ut til arbeidet. Det er et stolt syn, når slektens fører tidlig om morgenen rir fra gården for å anvise mennene derute på fellesåkeren arbeidene deres

Ved den siste appell i heimlandet kontrollerer kompanisjefen selv enno en gang om uniformen, hårklipp og støvlepussing er i orden. Et par timer seinere spiller regimentsmusikken opp på perrongen foran toget, som bringer hundrer av unge soldater til østfronten

Mot øst...

Fire bilder fra det tyske oppbrudd i 1943

Maisolen i øst avdekker det som vintertåke og vinterskyer holdt skjult i månedsvis: utallige tog har brakt nytt kampmateriell og friske tropper til østen. Den nye sommeren ser en ny hær

↓ Oppbrudd 1943: et troppetransport-tog forlater heimegarnisonen

Avskjedens øyeblikk: den undertrykte mun-
terhet i ansiktene på dem som tar avskjed,
er ekte; for alle — menn som kvinner — vet
at kampen i øst er en kamp for tilværelsen

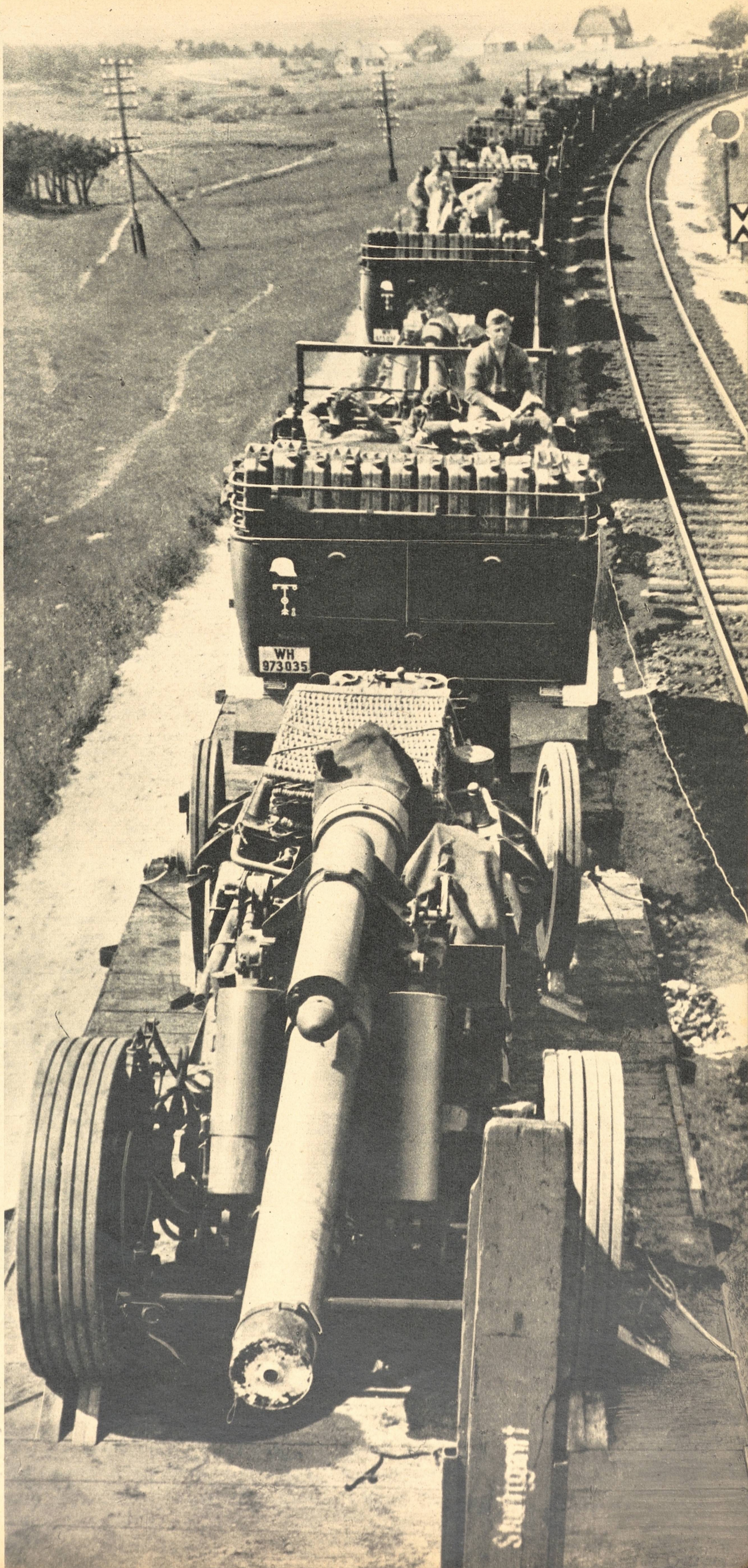

Under reisen på skinnene skaffer solda-
tene seg hvile etter utdannelsetidens harde
uker. Men (bildet nedenfor) kanonen
blir holdt blank — akkurat som ansiktet

Gjennom hundre svinger munner og-
så denne reise ut i den store rette lin-
je: vegen til det framrykkende slag

PK-fotos: Krigskorrespondent Hanns Hubmann

Det glødende tårn

Av PK-krigskorrespondent
Wolfgang Koerber

„Signal“ fortsetter her den beretningen fra vinterfelttoget 1942-43, som begynte i forrige nummer. Denne beretningen gjengir som neppe noen annen det innbitte og hittil hardeste slag i østen

II. DEL

Fra flyplassen går jeg til flak-kampgruppe G.s kommandokvarter. På hjørnehuset henger der et hvitt treskilt med påskriften „Hermann Göring-gate“. Et stykke videre er der med hvitmaling malt et kjempemessig „13“ på et hus.

Kaptein G. er en av disse aktive offiserer med en allsidig og smidig ånd og yrkessoldatens kaldblodighet.

„La oss straks kjøre ut til kamp-troppene!“ Kapteinen tar på seg sin hvite dekktrøye og setter saueskinns-luen på hodet. I hånden tar han en knottet, snodd stav, hvorpå der er malt seksti røde ringer.

„Det er tallet på de tanks som mitt batteri i øst har tilintetgjort. Dertil kommer no enno 13 ringer for panservognene ved Millerovo.“

Kamptroppen R. ligger i et flatt søkk ved siden av en bondegård. To 8,8-cm-kanoner står fast forankret i firkantede jordforhøyninger. De smale granatene ligger fordelt i flere groper, hver enkelt er omhyggelig emballert i kurvfletting. Noe avsides oppdager jeg to lette kanoner så dypt nede i jorden at bare rørene rager opp over grøfte-kanten. Det er blitt overlatt til en fir-lingkanon å sikre flanken mot eventuelle infanteriangrep. Fire smale, hvitmalte rør stikker fram av panserskjoldet. Det er det ideelle våpen mot fly i lav høyde, men også mot infanteri, mot panserrekognoseringsvogner, lastebiler, kort sagt mot alt som kryper og flyr.

Kommandøren gir knappe instruksjer.

„Skogholtet til venstre må hugges vekk så dere har fritt skuddfelt. Forøvrig vet dere at stillingen må holdes til siste mann. Siste mann må sprengre kanonen“. Han vinker til seg kanonér nr. 2. siktekanonéren:

„Har De allerede sønderskutt noen tanks?“

„Javel, hr. kaptein, 14 stykker!“

„Stoartet! Da vet De jo hva De har å gjøre. Til hver tank får De ett, høyst to skudd. La dem alltid komme innpå, om mulig på 1000, 800 meter eller enno nærmere, da gjelder det å skyte!“

Vi stamper gjennom snøen til neste kamptropp. Plutselig hviner der infanteriprosjektiler omkring oss. Ssiii... sssiiii... Kapteinen huker seg ned, jeg følger hans eksempel.

„Bolsjevikiske skarpskyttere!“ sier han etterpå. „Der må man passe for-dømt godt på. De karene skyter godt.“

Da vi atter sitter i bilen, skyter de sågar med antitankkanoner etter oss. Kommandøren raser avgårde i siksak, gjør krumspring som en hare, med 80 kilometers fart gjennom terrenget.

Ammunisjonsdepotet springer i luften

Om kvelden setter linnværet inn. Vannet drypper fra takene på de små ukrainerhusene. Beboerne setter kar under dryppene for å samle opp den kostbare væske. Godt, bløtt vann er en sjeldenhet. Luften er blitt mild. „Jern-Gustav“ er i virksomhet igjen. En firlingkanon er blitt kjørt opp og beskytter den.

Plutselig stiger der til værs en uhyre magnesiumshvit stikkflamme foran meg. Den stiger og stiger, eter seg inn i skyene. Spissen er så høy som Eiffeltårnet. Da bryter den sammen og faller som en gigantisk romersk springvannsstråle til alle sider.

Som i en visjon ser jeg kanonérenes forskrekkede ansikter: vidtåpne munn-er, øyne hvor flammeskinnet gjen-speiler seg.

Derpå en skarp eksplosjon av en styrke som om jorden vilde falle fra hverandre, fulgt av en støtvis bedø-vende susen — en sykklon, som er brutt løs fra himmeldypet.

Jorden forsvinner under mine føtter. Det er som om man med rasende fart vilde trekke et teppe bort under meg. Før jeg vet ordet av det, ligger jeg på ryggen. Vindusruter klirrer rundt om, kalk og murstein flyr gjennom luften. No følger den ene eksplosjon etter den andre. Snart er det som en konstant ild fra et overdimensjonalt maskinge-vær, snart er det enkelte øredøvende detonasjoner av uhyggelig styrke.

Jeg løper åndeløst over til komman-dokvarteret. Bord, stoler og senger er kastet om hverandre. Vinduene er gått i knas. En hel vindusstokk er revet ut og ligger på gulvet.

Vi går ut og ser no et fyrverkeri av en prakt og villhet som hverken Ver-sailles eller andre festplasser noen sinne har fått i stand. Lyssporammuni-sjonen er også blitt grepet av flam-mene og springer i luften. Røde, hvite

og grønne lysband krysser hverandre i tusenvis og faller ned i en sprutende, tutende og glødende brenning. Inn i mellom skyter mørkerøde, gule og hvite fontener loddrett opp i luften. Himlen brenner, og jorden ligger i et blendende lysskimmer.

Fra fjøsene hører man som hån fra kreaturene hanene gale, for hvem denne infernalske symfoni ikke betyr noe annet enn en tidlig morgenrøde.

I kommandokvarteret mottar premier-løytnant S. de nyeste meldinger. Han skriker inn i apparatet:

„Hva? Der ventes et angrep fra Spassovka? Kavaleri?“

Kaptein G. gnir seg i hendene:

„Stoartet! Med kavaleri kan de rolig komme! Det er den rette maten for oss.“

Dessverre kom de aldri. Den neste dag var kavaleriet forsvunnet igjen.

Sørvegen blir kjempet fri — ammunisjon kjøres fram

Eksplosjonen i ammunisjonsdepotet, forårsaket av fiendtlige flybomber, er fordømt pinlig.

Hva skal vi gjøre? Vi må ubetinget ha ammunisjon. Det er et spørsmål om liv eller død.

Kaptein K. fra alpejegerne blir sendt sørover med en liten kamptropp. De tar med en stormkanon og en lett flak-avdeling.

Sørvegen må under alle omstendig-heter kjempes fri. Radiostasjonen ar-beider under høytrykk: „Infanteri- og artilleriammunisjon absolutt nødven-dig! Gjør klar transporter!“

Kaptein K. stormer landsbyen Gre-kovo som ligger ca. 20 kilometer sør for Millerovo. En rekognoserings-tropp smyer seg om natten videre i retning av Kamensk for å bringe fiendens posisjon på det rene. Den støter på en annen ukjent rekognoserings-tropp. Dette må da være bolsjevik. Man sniker seg omkring en times tid i det uvisse om det er venn eller fiende.

„Herregud, det er jo våre!“ heter det plutselig. Ja sannelig, på sørvegen rykker der fram enno et sterkt kom-pani alpejegere.

Og bak dem kommer ammunisjon. Lastebiler ruller fram i lange kolonner. Også et tog, som er lastet med granater av alle kalibrer, kommer gjennom.

Vi er situasjonens herrer.

Mennene med edelweisen

Soldater i grågrønne uniformer står marsjparate i små grupper foran husene for å dra inn i stillingene. Fra luene lyser edelweisen. Jeg går bort til én av dem og spør hvor de kommer fra. Det er en traust kar med leende øyne.

„Vi lå egentlig i hvilekvarter, før var vi i det midtre avsnitt og før da igjen ved Leningrad. Ved Murmansk har vi også kjempet, sammen med fin-nene.“ På dialekten kjenner jeg igjen ostmarkeren.

„Ja, vi er nesten alle der nede fra,

kärntnere, tyrolere, vorarlbergere. Bairere er det også et par av.“

På et erme legger jeg merke til et Narvikskjold. „Javisst, i Narvik har vi også vært. Mange var også på Kreta.“ Han er full av tillit og fullstendig uberørt av den kritiske situasjon som vi dog befinner oss i. „Vi er alltid med, når det er kritisk!“ sier han.

Seinere mottar obersten meg. Han holder en lupe i hånden og betrakter undersøkende operasjonskartet.

Med en metallisk-sonor stemme som fyller det trange rommet som gongong-slag, sier han: „Boisjevikene vil ikke komme seg inn her. Kan være at de vil bryte gjennom eller endog trenge inn i byen. Vi vil hver gang kaste dem ut igjen!“

Et anrop i felttelefonen. Obersten roper inn i trakten: „Hele byen er full-pakket med bolsjevik. Lastebiler fylt med infanteri, tanks, granatkastere, alt er der. Hva hjelper her ildoverfall? De må legge i veg med en real trom-meild. Da kan vi knuse hele opp-stillingen.“

Da jeg forlater bunkeren, er det blitt mørkt. Ilden fra det tunge artilleri er allerede begynt.

„Flyplassen kan bare anløpes om natten!“

Jeg kjører til flyverleiren som ligger ved nordkanten av byen. Plassen ligger no under konstant beskytning. Gyvende snøfaner karakteriserer nedslagene rytme. Et italiensk transportfly som er blitt ramt, står i flammer. I et skur ved siden av flykommandoen sitter tre italienere. En er såret og tørker blodet fra ansiktet. Innimellom beveger han hodet hit og dit og mumler: „O Madonna! Che fortuna!“

De ukrainske dobrovolez'ene rydder opp i en bunker.

„Det er på høy tid“, sier premier-løytnant S., sjefen for flyledelsen, etter en flyktig hilsen, „ellers flyr vi i luften med hele hytta vår! Derpå tar han meg i armen:

„Har De allerede sett brødrene Rastelli? Ta feltkikkerten min og se til venstre forbi telegrafstolpen bort på bakken bakenfor.“

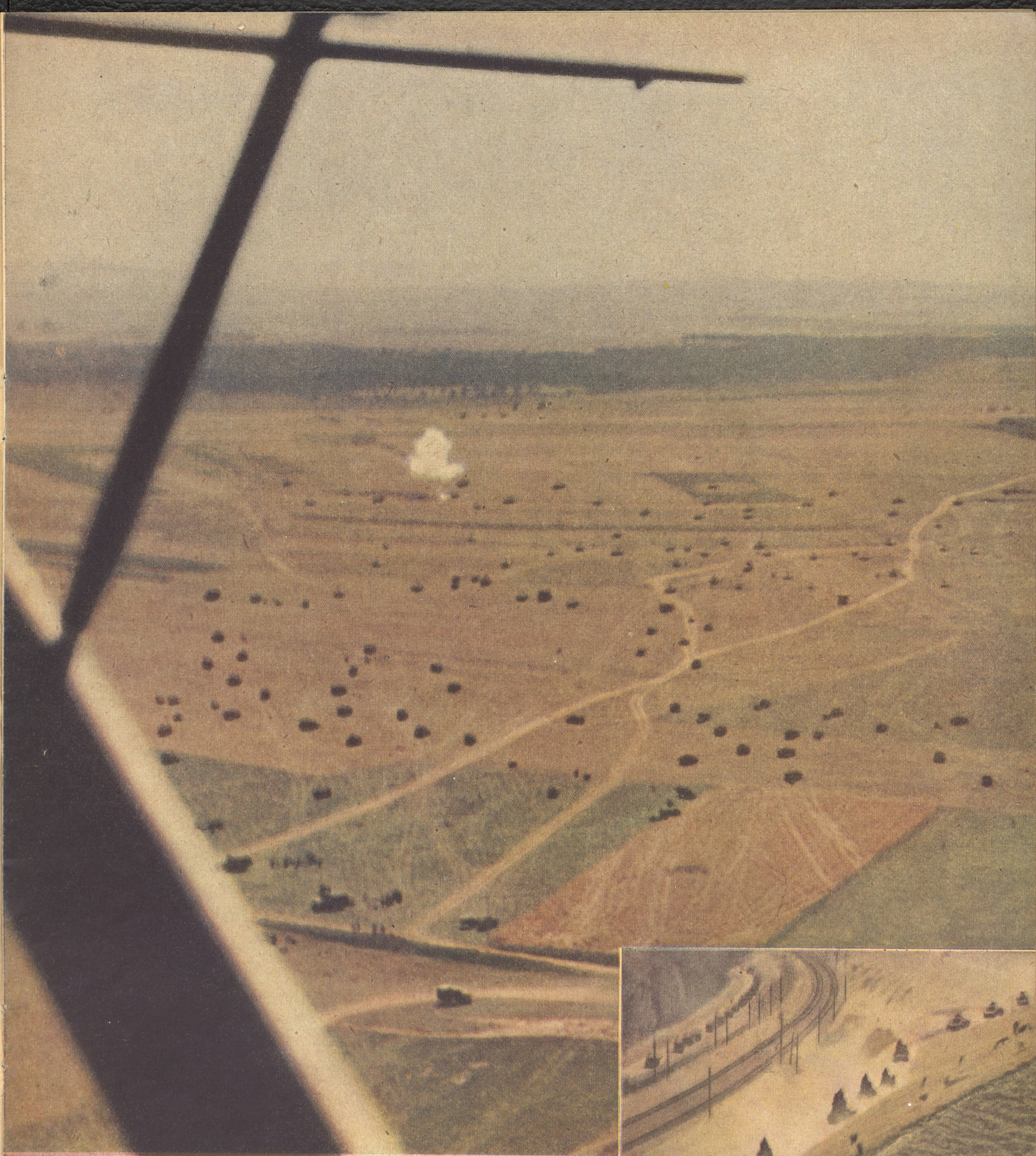
Jeg søker og ser endelig et svart punkt, som manøvrerer rundt i terrenget som en drukken veggelus.

„En tank?“

„Ganske riktig, en miniatyrtank. Og denne uforskammede knekten har en storebror, den står bak berget og beskytter oss uten at vi kan oppdage den. Hver gang et fly lander, suser også granatene fram. Hva er hemmeligheten? Den lille tanken som De kan se i kikkerten, skyter den nøy-aktig inn. Vi har hisset en panser-kanon på den, men den har enno ikke kunnet ramme den, fordi den stadig raser omkring som en gal og dessuten er for langt borte.“

Seinere fikk de ramm på den alli-

Fortsettes side 29

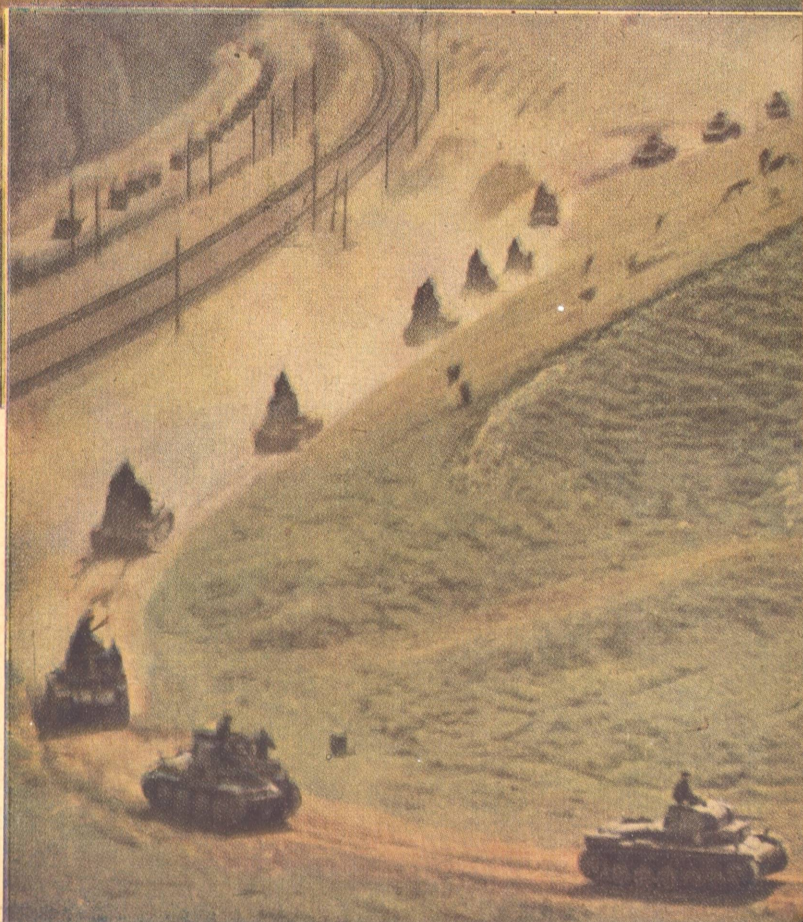
Skjøvet langt fra hverandre. Antallet av panservogner og stormkanoner er uoverskuelig, når de er oppmarsjerer for et storangrep. Sett fra den „flyvende feltherre-høyde“ viser dette bilde et lite utsnitt av et beredskapsrom. Det tilsynelatende virvar er et velordnet og hensiktsmessig system; en av de nye former, som denne krigen har dannet

PK.-fotos: Krigskorrespondent E. Bocherl †

ROM UTEN AVSKREKNING

(Se også beretningen „Rom uten avskrekning“ på side 21)

Endeløse rekker. En panserarmé marsjerer framover. Mens trosset benytter de få gode vegene, ruller panservognene gjennom terrenget

ROM UTEN AVSKREKNING

Panserarméene har skapt nye former for landkrigføringen, på samme måte som ubåtene for sjøkrigføringen. „Signal“ forteller her om utviklingen av denne kampform

Panserkampvognene er en oppfinnelse fra den første verdenskrig. De skulde muliggjøre det, som ikke kunde oppnåes ved masseinnsats av infanteri og artilleri, nemlig å støte igjennom det dypt oppstilte fiendtlige stillingsystem så hurtig som mulig, slik at motstanderen ikke fikk til til å føre fram reserver. I etterkrigstiden ble den tekniske utvikling av det nye våpen ført videre. Større hastighet, utvidet kjøreområde, sterkere bevæpning og pansring øket de operative og taktiske muligheter. Men riktignok manglet til å begynne med de praktiske erfaringer. Disse erfaringer høstet det tyske panservåpen i Polenfelttoget. I felttoget mot Frankrike støtte panserdivisjoner igjennom Maginotlinjen og trengte fram til Abbeville, og seinere helt fram til den spanske grense. Hermed var det oppstått en ny panserstrategi.

Allerede dengang studerte de sovjetrussiske militære fagfolk ivrig denne nye art av den operative krigføring. I dag vet vi at de har tilegnet seg denne art innsats av panservogner.

De tyske militære, spesialister på de hurtige troppers område, slo seg imidlertid ikke til ro, men drev utviklingen av det velprøvde våpen fram. Hvert svakt punkt ble fjernet, panservognene ble teknisk forbedret, deres ildgivningskraft øket, etterretningsmateriellet utvidet. Det ble foretatt organisatoriske forandringer, funnet nye kampformer og gitt utkast til andre angrepsmetoder.

Panserslagene i øst har antatt helt andre former og dimensjoner i det vidstrakte rom, enn en ellers var vant til i landkriger. I løpet av få uker ble det ofte erobret områder så store som europeiske stater. Og allikevel er et slikt område bare en slagmark. Det oppsto en ny forbindelse mellom rom og teknikk. Det betyr ikke at rommet er beseiret av teknikken, men det har takket være teknikken mistet sin avskrekning for soldaten.

←
Et støttepunkt passerer. Panservognene ruller over sletten — som skip i rom sjø. Fotografiets perspektiver og sporene på jorden viser tydelig panserangrepets taktikk
PK-foto: Krigskorrespondent E. Borchert †

→
Panservognenes kampfelle. En pansergrenader i den tyske forsvarsmakt i øst. To varme somre, to kalde vintre og dusinvis av slag har han overstått
PK-fotos: Krigskorrespondent Jäger

Et utsnitt fra en Berliner-utstilling, som viste ca. 500 arbeider på plastikkens, malerkunstens og grafikkens område

RIKDOM OG DYNAMIKK

Den første kroatisk kunstutstilling i Berlin.

På de tidligere imperier Roms og Bysants område, hvor hellener, illyrer og romere har etterlatt seg dype spor, og hvor også innflytelsene fra alle store mediterrane kulturer og sivilisasjoner fikk den kraftigste gjenklang, fant kroatene et fruktbart virkefelt for videre utvikling av sine egne skapende evner igjennom århundrene. Kroatia opplevde i annen halvdel av det 19. århundre et høydepunkt på den skapende kunsts område. Særlig virkningsfullt kommer den nasjonale egenart til syne i kroatenes plastikk, mens der i malerkunsten åpenbares sterke brytninger med impresjonismen

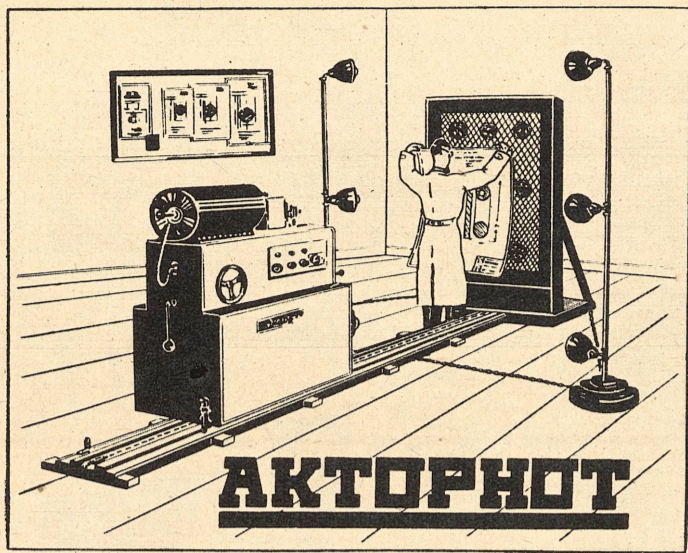
Gruvearbeider. En virkningsfull plastikk av Antun Augustinčić

Heimen i utlendigheten

Den kroatiske legasjons heim i Berlin blir utsmykt av kroatiske kunstnere. Ljubo Babic, (nedenunder til venstre), direktør for Kunstakademiet i Zagreb, like velkjent som maler og forfatter, har overtatt ledelsen av arbeidet. Disse to store, dekorative malerier, som er bestemt for musikk salen og te-

salongen, er hans verk. Bildet ovenfor viser Zagreb, „den hvite by“, bildet nedenunder Dubrovnik, „det kroatiske Aten“. De gamle hyrdespill fra Dubrovnik er likeså berømt som de fargeglade vaskekoner, som hvær eneste søndagsmorgen skynder seg til Zagreb med sine duftende, hvite byrder

Arkivering av viktige driftsunderlag
for beskyttelse mot luftangrep.

Forminskende omtegning av kart- og
konstruksjonsmateriell.

VEREINIGTE PHOTOKOPIER-APPARATE K.-G.
HAMBURG Dr. BOGER BERLIN

EXTRA *leicht*

Hensoledt
DIALYT

Prisme - kikkerter
til Reiser Sport Jakt.

M. HENSOLDT & SOEHNE OPT. WERKE A-G · WETZLAR

Agfa

ET BEGREP
for fotografisk
KVALITETSARBEIDE

OG TRANSPORTABLE KOKEANLEGG /
7928/GB

HUSHOLDNINGS-KOKEAPPARATER / FASTSTÅENDE

VASKERIMASKINER / BAKERIANLEGG

Senking

Et bevis på tysk ytelse.

SENKINGWERK HILDESHEIM

TERROR

Signal

viser bilder fra amerikanernes og englendernes terror-angrep på Antwerpen og Paris. Tusener av uskyldige mennesker, kvinner, oldinger og barn ble knust og forbrent. Europa vil ikke glemme det

Kister som anklager

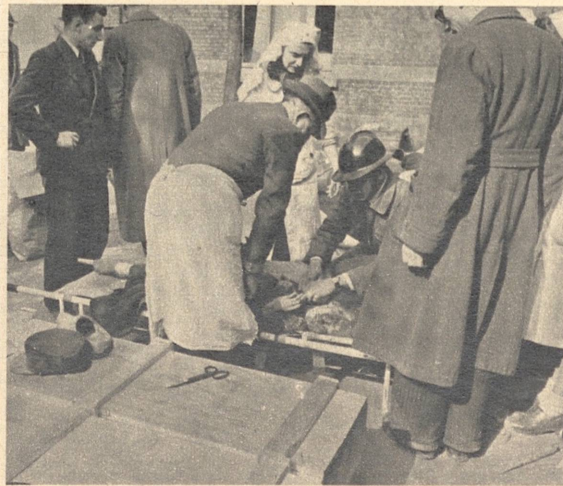

Som mange tusen andre: et ektepar foran ruinene av deres eksistens

En skolebygning: over 300 barn kom aldri mer heim
En kirke: det hører med til systemet ved disse terrorangrep å ødelegge kultur- og kunststeder

ANTWERPEN

På et samlingssted for ofrene: den siste lægeundersøkelse og ...

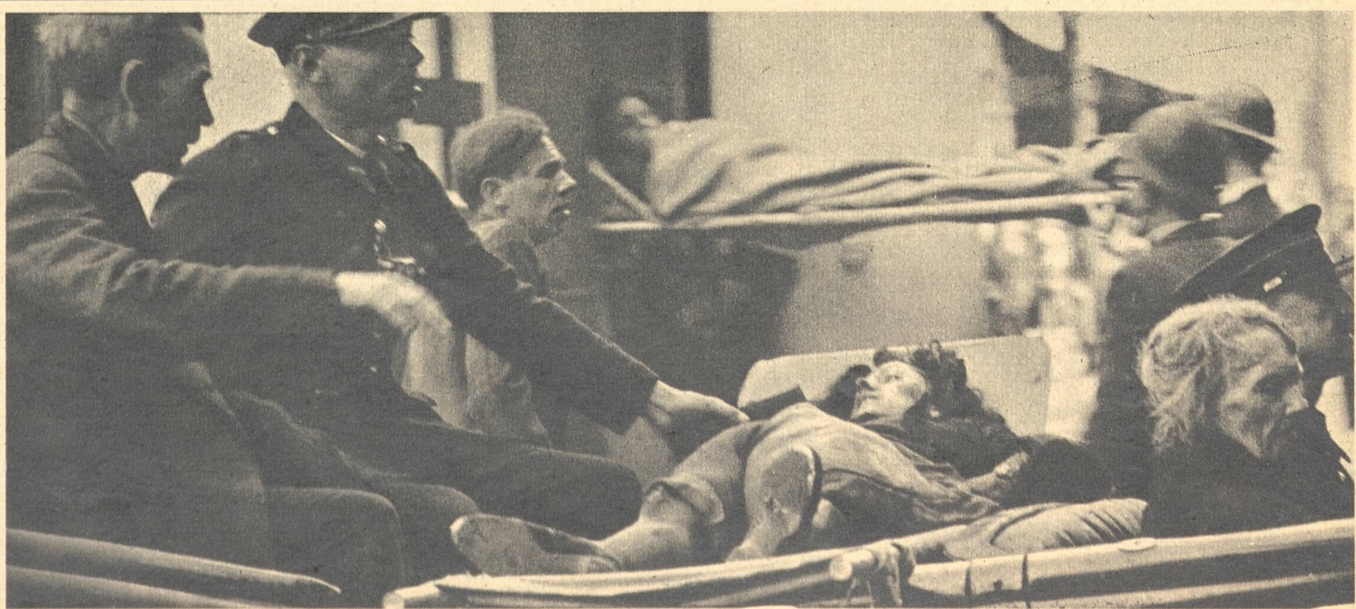
... så den siste tjeneste: en søster skriver navnesedler for kistene

Amerikanske og engelske flyvere angriper „krigsviktige” mål

PARIS

Et kvarter seinere:
...uskyldige ofre

Under ruinhauger: kvinner, barn, sivilister

Ved slutten av et livs arbeid: i heimens ruiner

Mellom de første vårknopper: sønderrevne lemmer og klær

Et eller annet sted i Bretagne: 2 familier i en kiste

kevel, da den en aften våget seg for nær rullebanen. Men flyplassen kan foreløpig ikke lenger benyttes om dagen. „Gamle tante Ju“ kommer no bare om natten, bringer ammunisjon og materiell og henter hardt sårede.

Luftvåpenet griper inn

„Infanteri ber inntrengende om luft-hjelp. Flyinnsats mot Nikitovka og Novaja-Spassovka utbes!“ Vi tele-graferer etter flyverne, for der borte er det atter livlig. Fienden, hisset opp fra Moskva, hisset opp av kom-missærene, konsentrerer nye styrker for endelig å innta dette fordømte støttepunktet, dette Millerovo med si-loskyskraperen, ved synet av hvilken, så nær og dog så uoppnåelig, Ivanene kommer i kok.

Overalt oppdager Henschel- og Focke-Wulff-rekognoseringsflyene nye utgangsstillinger. Granatkastere, tungt artilleri, tanks, motorisert infanteri, seks Stalin-orgler. På høyde 178,2 og ved Lermontovski blir der satt av in-fanterister. Sør for nordøstvegen og i Nikotovka gjør fienden seg klar til an-grep. Likeledes utgangsstillinger for angrep i Novaja-Spassovka. Der ser man 14 tanks, 3 brigadestaber og 3 batterier, et nytt bensindepot.

Det er stadig en befriende følelse, når flyverne jager ned fra skyene og i dypangrep går løs på de fiendtlige stillinger.

Da får et Ju 88, som feier henover takene i Novaja-Spassovka med 450 kilometers fart, en fulltreffer fra en sovjetrussisk antitankkanon. Det lyk-kes flyføreren, oberfeldwebel F., å gjøre en buklanding med flyet i en skråning. Bombene som enno henger under vingene, demper støtet. Hadde de eksplodert, vilde der ikke vært en fille igjen av flyet og mannskapet. Maskingeværskytten er blitt slynget ut av „karret“ i bunnen av skroget, de andre tre kaster seg halvt bedøvet og såret ut av flyet, river tilmed hurtig med seg kompass og et maskingevær. De er tre kilometer fra de tyske linjer. Bolsjevikene fra landsbyen styrter fram som en vill horde.

Og no skjer underet! Deres kamera-ter i luften har lagt merke til ned-styrtingen. De kommer settende med alle fly, stryker over takeie, kretser en hel time som en vill karusell over landsbyen og overdenger bolsjevikene med kuleregn fra sine maskingeværer.

De kretser omkring og skyter så lenge at de fire mann når fram til kløften ved Ollenovka, hvor de blir mottatt av en alpejegerpatrulje.

Nyttårsaften foran fienden

I skumringen går jeg til kollektiv-bruket ved stilling 13 med maskin-pistolen over skulderen. Den siste strekningen snor jeg gjennom en løpegrav. Foran meg står kanonene, nedgravd i jorden, og behersker en liten dal på ca 200 meters bredde. På den annen side ligger fienden innen

hørevidde. Kanonérene underholder seg hviskende med hverandre. Fra tid til annen bryter et bolsjevikisk ma-skingevær, som slynger en stålbukett ut i natten, stillheten.

Og så kommer det! Først er det bare et par sleder hvor der sitter noen helt drukne karer, som ikke vet hvor de kjører og skyter vilt omkring seg. Man tar dem til fange og sender dem bak-over.

Tanks nærmer seg, utelukkende T 34, de bolsjevikiske mammutfabrikkers stålkolosser. Men de tunge luftvern-kanoner kan mestre dem. Den første lar man komme ganske nær innpå.

Først da den er på 40 meters av-stand og fyller hele trådkrysset i sik-teinnretningen med sin svarte masse, blir den stoppet med en fulltreffer i panserkuplen.

Etter syv skudd er fire tanks satt ut av spillet og blir rykende og uten be-vegelse liggende i terrenget. I mellom-tiden har de lette kanoner og firtingene gjort opp med infanteriet som nærmet seg gjennom den lille dalen.

En time seinere løfter vi feltbegrene med nyttårspunsjen. Løjtnant W. sier:

„Det stemte ikke akkurat med én granat pr. panser! Men allikevel kan vi være tilfredse. Nå — godt nyttår og en skål på seieren! Enhver er fylt av ønsker som uuttalte svever gjennom rommet. Vi er gått inn i 1943.

Moskva lyver: Millerovo inntatt

Moskva-kringkasteren sender ut en stor seiersmelding:

„Millerovo inntatt! 9000 døde, 46.000 fanger!“

Vi ler oss fillete. Vi vet jo at de her lyver kjukt og beruser seg og sine angloamerikanske kumpaner med et oppfunnet resultat.

Nei, Millerovo er fremdeles i tysker-nes hender. De oppgitte tall er den rene galskap. Vi sitter her med bare et par tusen mann og inntil no har vi ikke 200 falne.

Den første januar er forbi.

I dag var det endog helt rolig. Den kraftige overhaling Ivan fikk i natt, har vel gitt ham nok for en stund. Han må skaffe fram nye forsyninger igjen.

Neste morgen kommer post som transportflyet har brakt. Alle sitter fordypet i brevene, de første på mange uker.

Jeg leser et brev fra min kone. „Otte kan jeg neppe begripe“, skriver hun, „at du er i omgivelser som er fremmede og blant mennesker som jeg ikke kjen-ner og ting som jeg aldri har rørt ved. Du vet om meg bare hva jeg skriver, men ikke alt jeg føler. Bare når du tenker på meg, ser du meg og legger meg så bort som et bilde når tusen andre inntrykk stormer inn på deg.“

Har hun rett? Har hun ikke med kvin-nenes finfølelse evne forstått at fronten

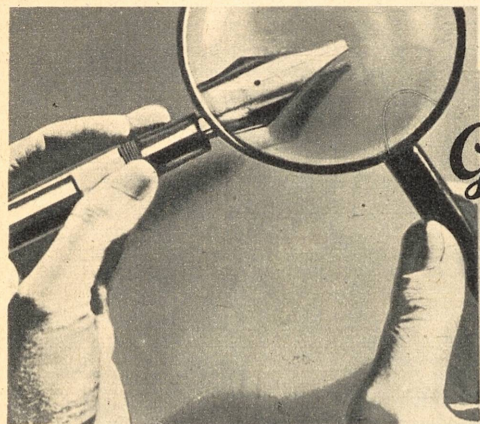
ZEISS IESSAR

Carl Zeiss Jena Nr. 25 cm

Deres kameras ørneøye

CARL ZEISS JENA

MERCEDES-BENZ

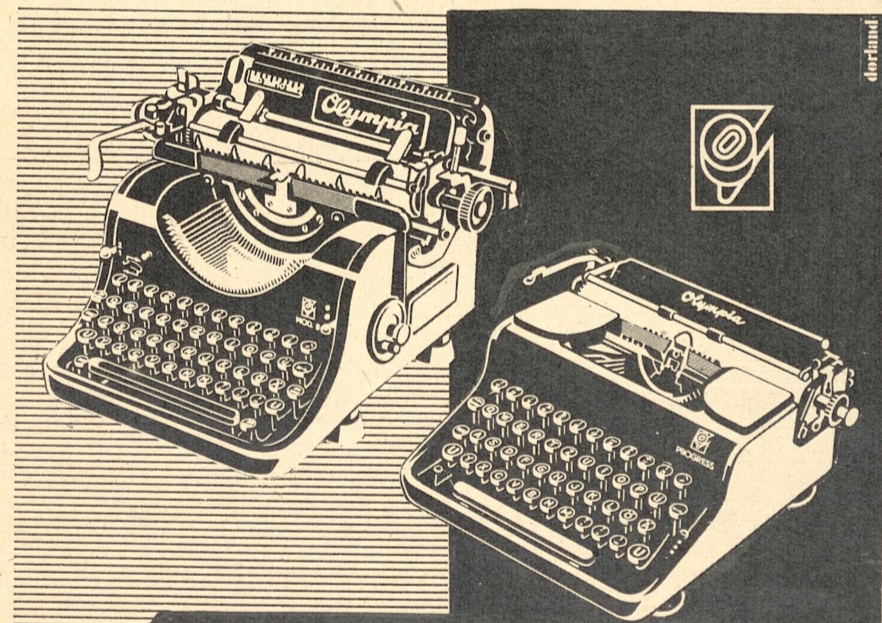
**Glatt og
skinnende**

som silke er spissen på
enhver

Kaweco-
penn

Derfor glir *Kaweco* så
fjærlett over papiret.

De moderne *Kaweco* skrivesaker viser
man Dem gjerne i forretningene.

Olympia

**KONTORSKRIVEMASKINER
REISESKRIVEMASKINER**

OLYMPIA skrivemaskiner er fremstillet av
Olympia Büromaschinenwerke AG., Erfurt

Generalagentur for Norge:

G. A. GJESSING & Co. A/S., OSLO

Olympia salgssteder i Amsterdam, Belgrad, Budapest,
Bukarest, København, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Stock-
holm, Zagreb. Olympia agenturer i alle verdens storbyer.

IZ 113

forvandler menneskene, at de men-
nesker og ting der heime som man
holder av, blir utydelige som bleike
skygger i tåken i området mellom liv
og død. De kaller bare stille på oss
som fjerne klokkeslag, men vi famler
smertefullt etter dem, uten å kunne
gripe eller forstå dem.

Fire hundre kilometer gjennom fiendens område

Løytnant G. er kommet. Han har
slått seg igjennom med 24 mann
fra Bogutsjar ved Don-kneet, hvor de
ble avskåret. Han sitter no med sine
folk i den store „Heltekjelleren“ i fly-
verleiren. Ansiktene deres bærer enno
spor etter de veldige strabaser. Løyt-
nanten forteller hvorledes de i en evig
siksakmarsj har smøget seg gjennom
de fiendtlige sperrekommandos. Om
dagen gjemte man seg ett eller annet
sted, om natten ble der marsjert. I be-
gynnelsen, da de enno hadde to ka-
noner, skjøt de endog sønder et par
tanks som plutselig dukket opp på en
veg i tåken og truet med å knuse dem.

Han forteller om de fangne //folk
og italienere, som de befrikket på et
lite sted, om det tyske flyet som plut-
selig dukket opp, da de ikke visste
hverken ut eller inn, kastet ammunisjon
ned til dem og viste dem retningen de
måtte marsjere i. Og endelig om den
tyske panserrekognoseringssvogn som
en dag rullet mot dem og brakte dem
til stedet hvor der lå tyske tropper.
Det var en odysse.

Ringen slutes igjen

Vegen sørover er avskåret igjen,
etter en heroisk kamp av gruppe K.,
som til sikring av veggen hadde be-
lagt støttepunktet Grekovo. De måtte
forsvare seg med 200 mann, en storm-
kanon, tre lette luftvernkanoner og en
reparert sovjettank, da bolsjevikene en
natt rykket fram med overlegne krefter
og omringet dem.

Etter forbitrede fektninger ble den
lille flokken trengt stadig mer sammen.
Da situasjonen allerede syntes håpløs,
grep stupkampfly inn, til tross for at
dette var meget vanskelig for dem slik
som motstanderne bet seg inn i
hverandre, da man ikke måtte ramme
sine egne folk.

No blir også selve byen bygd ut til
en festning så langt de hjelpemidler
som er for hånden tillater det. Sol-
dater og dobrovolezer arbeider hardt
på vege og plasser. Også mange sivile
har frivillig tilbudt sin hjelp, de er alle
redde for bolsjevikene. Kjellerne blir
bygd ut til bevæpnede bunkers, ved
vegkryssene og på plassene blir der
anlagt maskingeværreder. På åpne fla-
ter legger man miner, utfallsvegene
blir barrikerert med vognborger.

„Det er mulig“, sier kaptein G., „at
de en dag trenger inn i byen når
de et sted bryter gjennom med uhyre
styrker. Men vi vil da sørge for at de
ikke kommer seg ut igjen.“

På „Isberget“

No er jeg altså på „Isberget“. Så
heter kampfroppen som i sørøst, ikke

langt fra det sprengte ammunisjons-
depot, har tatt stilling halvvegs oppe
i en svakt skrånende bakke. Man har
en storartet utsikt her, hele den øst-
lige periferi ligger åpen for øyne og
kanoner. Riktignok blir man også selv
holdt øye med av bolsjevikene, hvilket
vi ofte får føle på en ubehagelig måte.
Man sitter på et presenterbrett.

Premierløytnant W.s bunker, hvor
jeg holder til som gjest, er egent-
lig meget komfortabel. Det er en
standardbarakke bygd inn i jorden og
med en liten kanonovn. Oberwacht-
meister F. står foran ovnen og steker
en duftende gulasj fra kua som er
tatt som bytte og som en speider-
tropp nylig har brakt med seg. Front-
livet har også sine kompensasjoner,
og det er bra.

F., en strålende blond berliner-
gutt, er sjelen i kampfroppen, en
ekte soldat med en glød som river
andre med seg, og fylt av urokkelig
tillit og kampvillighet. Han forteller
om hvor uhørt heldig han har vært
under alle trefninger. Hans batteri har
allerede ødelagt over førti tanks. Alltid
er han kommet fra det uten en
skramme, ofte har han stått igjen ved
kanonen som den eneste usårede. Tre
batterisjefer er blitt skutt bort for
nesen på ham.

Ikke langt fra stillingen, mellom
bygningene på en gård, mellom høye
stabler av ammunisjon, ligger lev-
ningene av en stor sovjettank. Et for-
bausende bilde på ødeleggelsen: ko-
lossen er revet midt over. De to
halvdeler ligger tyve meter fra hver-
andre.

„Dette er én eneste manns verk“,
forteller F. „Underoffiser H. snek seg
inn på kassen bakfra, slo bensin over
motoren og la på en handgranat. Der-
på raste han avgårde for å bringe seg
i sikkerhet. Hele panservognen gikk
opp i flammer, og få sekunder etter
fulgte en forferdelig eksplosjon. Panser-
vonen var gått i luften med ammu-
nisjon og besetning!“

Akkurat under frokosten blir vi
beskutt av en sovjetkanon. Den har
allerede for flere dager siden skutt seg
inn på stillingen.

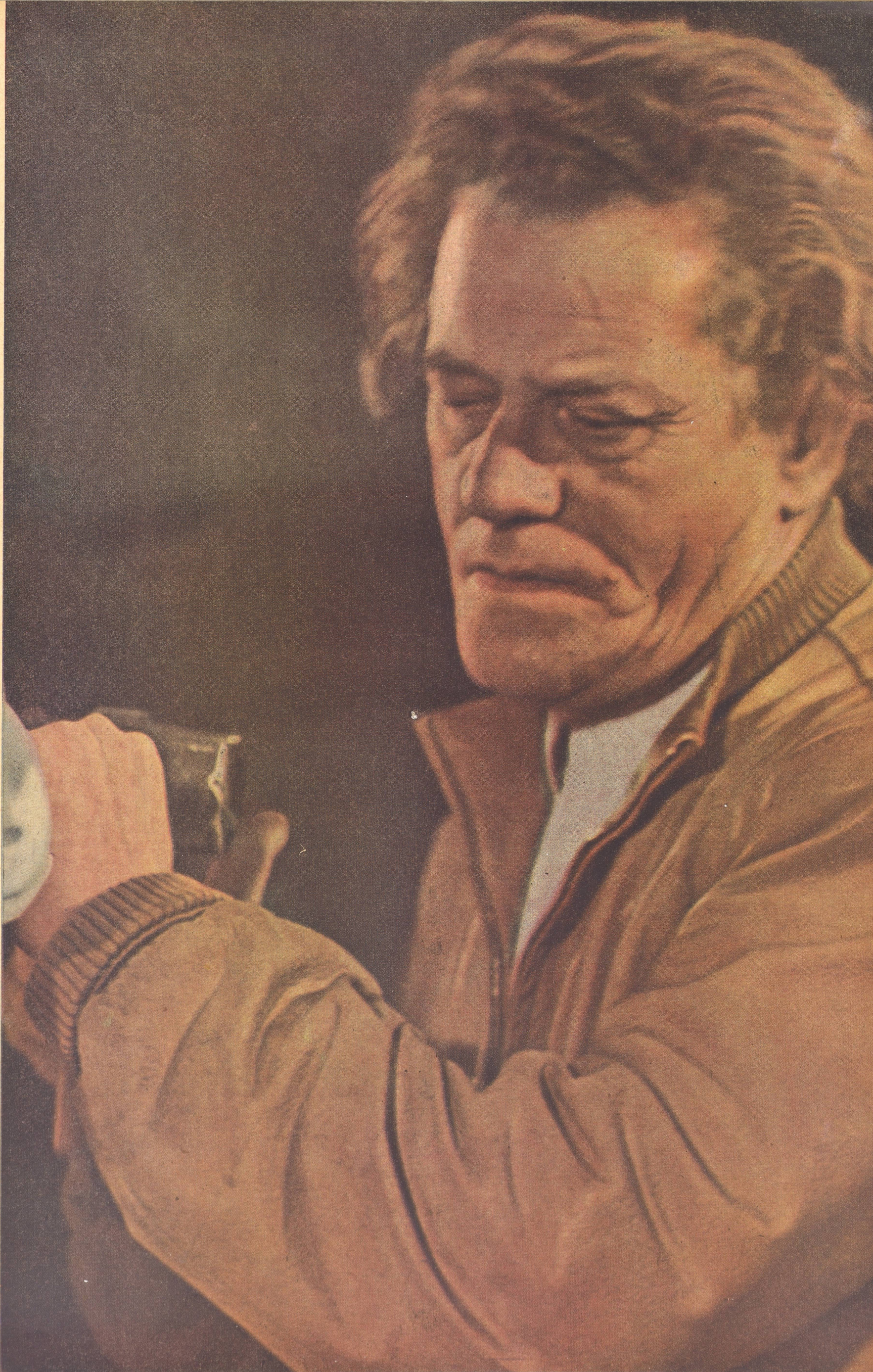
„Det er vår vanlige morgenhilsen“,
sier F. og tygger rolig videre på brød-
skiven. Ratsj!

Fordømt! Et slag så vi mister syn
og hørsel! — Hele bua er kommet i
bevegelse. Trefliser faller ned, kopper
og karr suser klirrende ned fra
vegghyllen. F. rister bare på hodet og
spiser rolig videre.

F. går så ut i løpegraven og kom-
mer tilbake med den opplysning at vi
har fått en fulltreffer direkte i bunkeren,
men jordhaugen og det dobbelte tøm-
merdekket har stoppet prosjektilet. En
annen treffer har gått inn i kanonvullen
og har sendt bjelkene rundt i luften.
F. ler:

„Gudskjelov at ikke kua er truffet!“
Restene av kua ligger nemlig i en jord-
grop, i det såkalte „kjøleskap“, bak
kanonvullen.

Avsluttes i neste nummer

**Billedhoggeren,
prof.**

**Josef Thorak
under arbeidet.**

Prof. Thorak, den plastiske forms metafysiker, er en av de første blant de tyske plastikere, der har fått i oppdrag å løse de monumentale oppgaver som Stortysklands kjempemessige byggeprogram stiller de skapende kunstnere.

Han er sønn av en pottemaker, vokste opp i handverket og er forblitt trofast mot det. I dag arbeider den modne mesteren i det storartede statsatelier, som professor Speer bygde for ham i Ober-Bayern, etter oppdrag av der Führer. Der oppstår det for tiden monumentale skulpturer (opptil 25 meter høye), som for størstedelen er bestemt for Nürnberg

3 MILLIONER MER...

Litt om barn og statistikk

Etter fallet på fødselstallene som følge av den første verdenskrig avsluttet den tyske befolkningsbilanse i 1933 med et fødselsunderskudd på ikke mindre enn 30 %. Alt i 1939 sto i Alt-reich igjen en årgang på 1.4 millioner overfor disse 971 000 fødsler. Hermed var den fødselshyppighet som var nødvendig for å opprettholde bestanden, igjen tilnærmet nådd. Blant de atten europeiske nasjoner, som kunde bearbeides pålitelig statistisk, var Tyskland fra sisteplassen rykket opp på syvendeplassen. Berlin, som før hadde vært en av verdens barnefattigste byer, minsket i samme tidsrom sitt fødselsunderskudd fra 60 til 20 %. 1940, det første hele år i den annen verdenskrig, ga Riket 1 645 000 fødsler.

Selvfølgelig ligger dette tallet under forventningene i en fredsmessig videreutvikling, men det står i et helt igjennom normalt forhold til de krigsbetingede årsaker.

I tiden fra 1934 til 1941 ble det i Tyskland født 3 millioner barn mer enn det kunde forutsettes ved fortsettelsen, av de opprinnelige forplantningsforhold, mer enn i den „dype freden“ før 1933! Tallet er et ugjendrivelig bevis for det tyske folks tillitt til sin egen stats framtid. Så snart de krigerske fronter er oppløst, vil denne usedvanlige stigning i fødslene få enno en stigning — intet taler imot dette.

Staten tar seg av hvert tysk barn like etter fødselen. Det blir gjort alt for å minske dødeligheten. Også det sunnhetskort, som staten så å si legger i babyens vugge, er et ledd i denne omsorg. Her blir barnets utvikling, en oversikt over dets sykdommer, tennenes tilstand og meget annet opptegnet. Og slik har lægen til enhver tid et klart bilde av den lilles befindende

→
Tre tyske krigsbarn

Her er de utenfor fare! Små deltakere i den tyske barneforsendelse. De kommer fra særlig bombetruede områder i Riket og blir brakt i sikkerhet i landområder for en tid av 6 måneder

Mot farene ved arbeidsinnsatsen

„Signal“ viser noen fotos fra kvinnens arbeidsbeskyttelse i den totale krig

Alt helt siden 1878, da det under rikskansler Bismarck ble offentliggjort arbeidervernlover, var det en av den tyske stats viktigste oppgaver å yte de arbeidende beskyttelse på arbeidsplassene. I dag ser no staten og alle ansvarlige driftsledere det først riktig som sin plikt å gi kvinnen, som står i stedet for den kjempende mann, all tenkelig beskyttelse under hennes arbeid. I bedriftene blir det stadig satt i sving beskyttelsesinnretninger — delvis etter forslag fra arbeiderne selv.

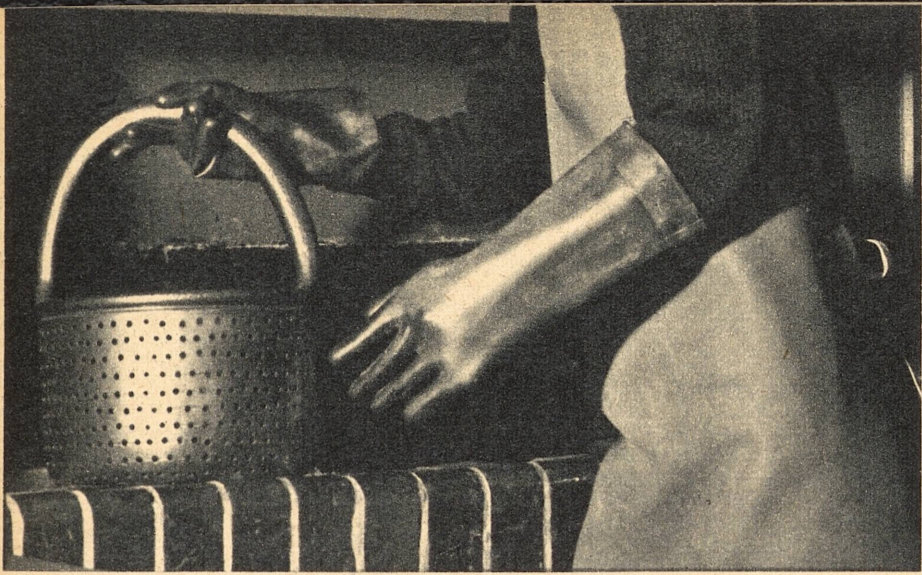
← Fjærende kontorstoler ved verkstedenken. De har hevdet seg like godt som den hensiktsmessige og sunne belysning, atbenkene og hjulkapslene

→ Syrefaste støvler brukes under arbeider i rom med etsende væsker. Støvlene holdes av fabrikk

Magda Schneider
i de to Berlin-filmene
„Liebeskomödie“
og
„Ein Mann für meine Frau“
og i Wien-filmen
„Zwei glückliche Menschen“

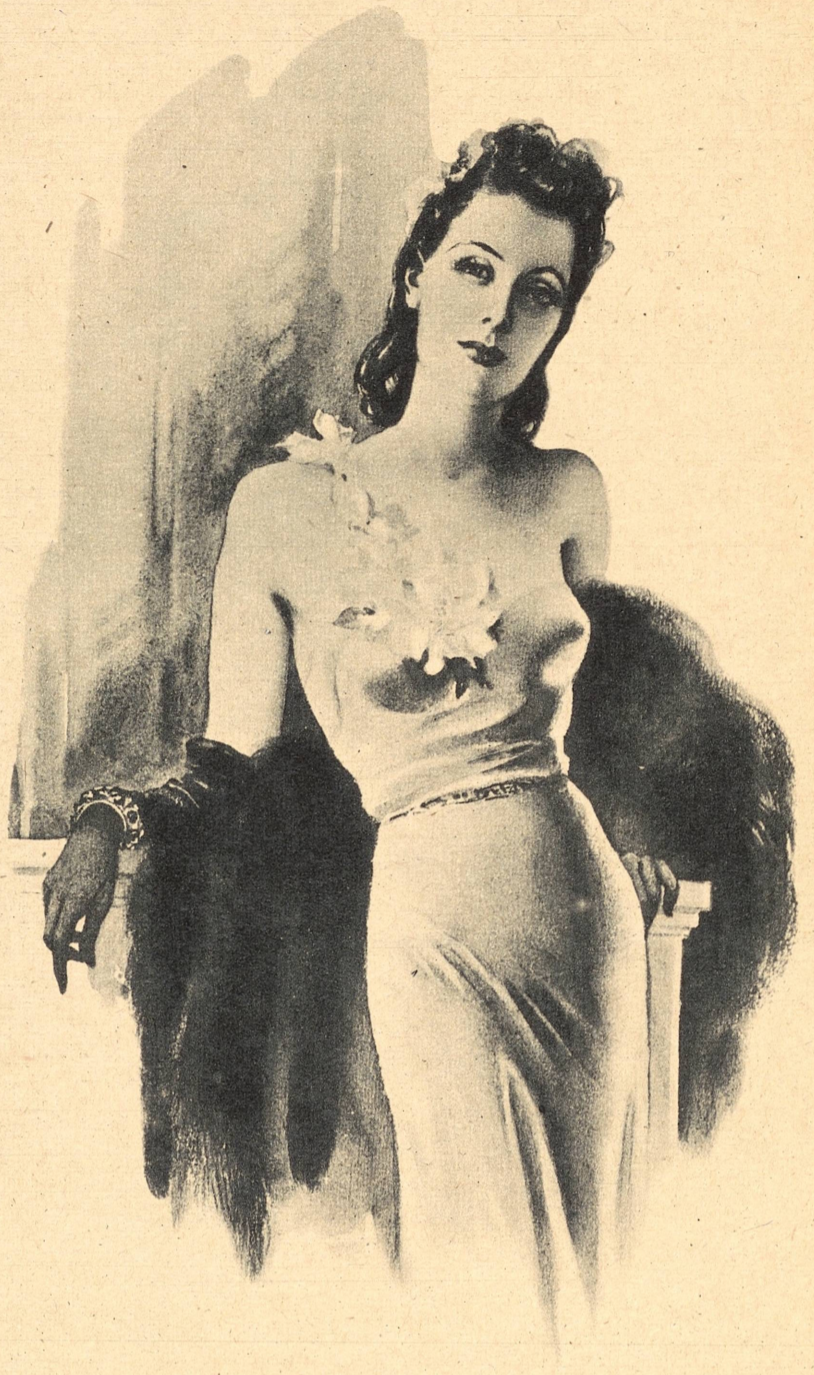

Et arbeid, som tidligere var sunnhetsskadelig, er i dag blitt lett kvinnearbeid. Ved gulbrenneriet beskytter gummiforklær og gummihansker klær og hender mot den syren, som står i tanken under en ventilert avløpskasse. Uten sunnhetsskader blir de skadelige virkninger her avledet

↑ Dreierskens ansikt: et beskyttelsesskilt av tykk celloglass verner kvinnens ansikt mot splinter

Svelserskens ansikt: hun arbeider foran en trakt, som suger vekk forbrenningsgassene. Hun bærer da beskyttelsesbriller og et hodetørkle til vern mot gnister

4312

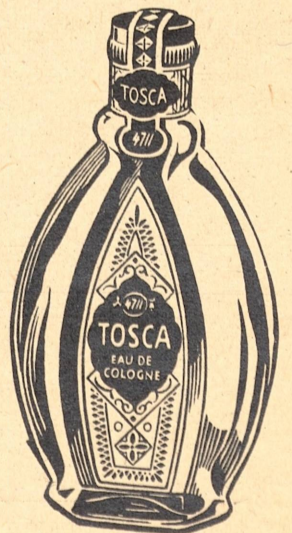
TOSCA

EAU DE COLOGNE

ET FREMRAGENDE PRODUKT
FRA VERDENSFIRMAET

N° 4711.

FOR FESTLIGE STUNDER
Duft og friskhet, ynde og charme
takket være den kostelige 4711
"Tosca" Eau de Cologne, en vellykket
kombinasjon av forfriskende, klassisk
Eau de Cologne og parfymen "Tosca"
henrivende duft.

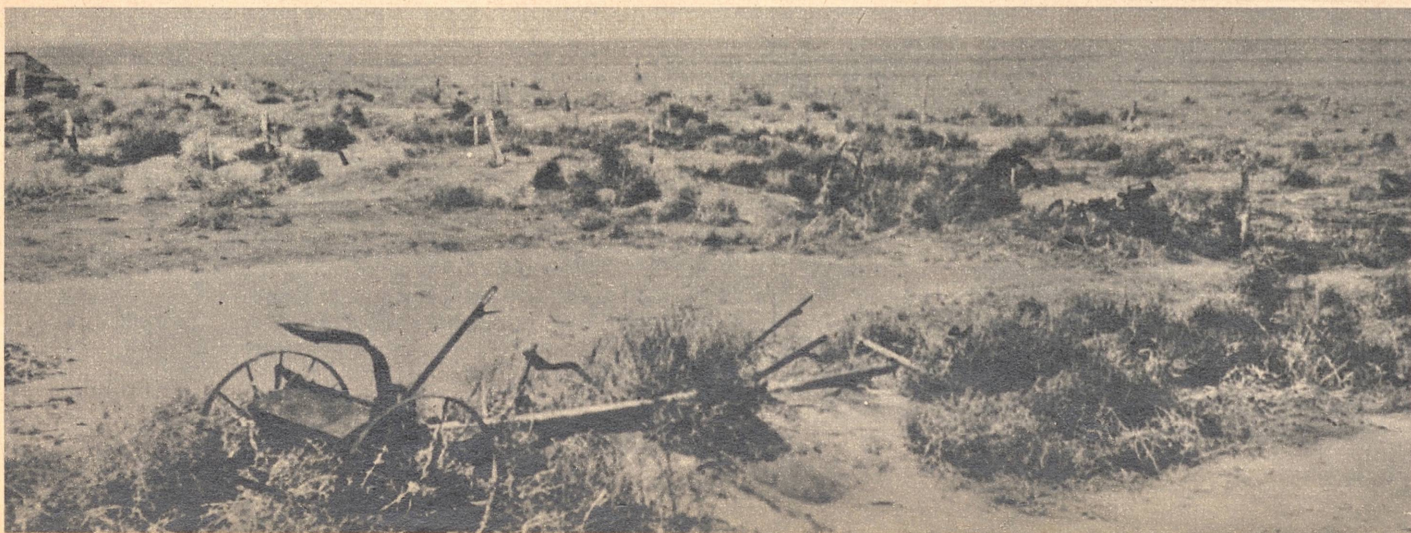

„Signal“ henviste i nummer 9 i en artikkel om „Europas klima vil bli bedre“ også til forfallet innen det amerikanske landbruk. I dag påviser vi grunnene til og følgene av denne utvikling

↑ Enno større enn Frankrike er det område som USA mistet ved erosjonen. Fra nordvest, fra Rocky Mountains, blåser det en vind inn over Statene og feier med seg jorden, hvor der hverken er skog eller gress tilbake. I dag er 200.000 kvadratkilometer av det engang så fruktbare land fullstendig ødelagt, og 400.000 kvadratkilometer også mer eller mindre lagt øde

The man made desert — ørkenen fra menneskehand. Slik ser åkrene i midtvesten av USA ut i dag. Hvor det engang strakte seg endeløse hvetemarker, hvor mais, bomull og tobakk ble dyrket, er det i dag en uoverskuelig ørken. Vidstrakte områder i Nord- og Sør-Dakota, Nebraska, Colorado, Kansas, Missouri, Oklahoma, ↓ Arkansas, Virginia — ni av USA's 48 stater bærer ikke frukt mer

Det ligger en brennende hete Dover cheyenne-indianernes „reservations“ i staten Dakota. Tung og beklemmende ligger gløden over det utørrede landet. Luften er fylt med fint støv, så tett at dagslyset gir landskapet et matt svovelgult skjær. Støvet stammer fra de kveghjordene, som i disse dager skal bringes fra staten Dakota til andre deler av USA, fordi de ellers vilde dø. Hva er hendt i Dakota, det tidligere kvegparadis, siden denne eksodus av en million storfe ble nødvendig? En tørke, som ble sterkere fra år til år, hadde denne gang brent opp sommergresset fullstendig.

Ti mark for en ku

På jernbanestasjonene utspilles det scener, som besegler mange kvegfarmeres eksistens. Hundrer av storfe — som alt er lastet inn i vognene til avtransportering — faller plutselig sammen og dør, enda de så tilsynelatende friske ut. Åpner en buken på dem, finner en ikke noe annet enn jord i magen deres. Dyrene har spist opp gresset helt ned til roten og tatt med jorden rundt. Bare de rike kvegavlere med hjorder på tusenvis av dyr er i stand til å betale avtransporteringen. De små farmere med noen hundre dyr kan ikke tillate seg det. I nærheten av stasjonen hører en skudd. Regjeringen kjøper kuer for seksten dollar pr. stykk og lar dem straks skyte. Av de seksten dollar må farmeren betale sine hypotekkreditorer tolv dollar. Og det fins ikke én farm i Dakota, som ikke er forjeldet.

Den svarte snøen

Et besøk på en slik farm viser et forferdelig bilde. Foran farmerhuset ligger det en hesteskoformet høyde av „svart snø“, som bonden en morgen måtte grave seg ut igjennom fra huset sitt. Farmens landbruksmaskiner rager opp av den svarte haugen lik ribbene på et vrak, som er begravd av dynesanden. I frukthagen ligger „snøen“ tre meter høy, dammen i nærheten er no blitt for liten selv for fire ender, den er fullstendig kastet igjen. Disse svarte snøfaner er „gumbo“ — god, svart åkerjord. Sålenge denne humus er fuktig, er den en av verdens fruktbarste jordbunner. Men det hadde nesten ikke regnet på flere år. No har vinden fordelt den uttørkede jord fra markene i åkerdyrknings-statene over de østlige stater.

I USA fortelles det en anekdote: under en støvstorm, som i den siste tid stadig hyppigere heimsøker landene øst for Rocky Mountains, sitter en bonde ettertenksom foran huset sitt. Med rynket panne betrakter han uværet, som har formørket himlen og drevet menneskene i hus. „For Guds skyld — kom inn“, roper hans kone, „Hva leter

Amerikas grønne hjerter

Amerikansk virkelighet — „tatt av“ Gumbo

du etter derute?" „Jeg teller åkrene, som flyr forbi!" svarte mannen. En forbitret spøk, som imidlertid ikke inneholder noen som helst overdrivelse. „Gone with the wind" — forfatterinnen har valgt skjebnen til utallige marker i Nord-Amerika til symbol for sørstatenes undergang i sesjonskrigen. Mellomvestens farmere får bokstavelig talt sin eiendom „tatt av vinden".

Åkrer svømmer i havet

Men det er ikke bare vinden, som tilintetgjør markenes humuslag. Enno mer katastrofal er virkningen av vannerosjonen. Uten at bonden først merker det, vasker regnvannet renner i åkeren hans. Disse blir stadig bredere og dypere, og de river jordlaget med seg. Med tiden blir disse erosjonsrenner stadig større. Ingen kan nå lenger kaste dem igjen eller overvinne dem på annen måte, feltet er tapt. I bomullsområder river hvert eneste regnvær et 2.5 centimeter tykt humuslag med seg. Minst 200.000 kvadratkilometer tidligere høyst fruktbart land er fullstendig ødelagt på grunn av vann- og vind-erosjon, på 400.000 kvadratkilometer har humuslaget lidt stor skade. I sentrum av de truffede områder er det oppstått en ny, ekte ørken, et månelandskap. Den nakne jordbrunnen ligger der som om den var kastet i klumper, gjennomfuret av dype, brede risser — uttørket og fullstendig ufruktbar.

I USA forsvinner det daglig dyrket jord med en flate, som tilsvarer 200 farmer, hver på 64 morgen. År for år går tre milliarder tonn åkerjord tapt på grunn av erosjonen. 600 Keopspyramider kunde en hvert år sette opp med dette jordkvantum. Når stormene feier over landet øst for Rocky Mountains, river de jorden opp i luften i høye skypumper og sleper den med seg. Jorden trenger så inn i byen som finmalt støv og der kjører de bilene på slike støv-stormdager med lyskasterne på. Jordpartikler fra farmene i Kansas eller Colorado faller ned i New Yorks gater — over 2000 kilometer har stormen feid med seg åkrene. Ved vannerosjonen blir landets elver stoppet til med slam og uoverskuelige verdier av mineraler blir drevet ut i havet for godt.

En USA-komité til konstatering og opprettholdelse av de nasjonale jordrikdommer beretter: „Saken er den at det største av de arealer, som USA inntar, ikke egner seg for en varig dyrkning. Det ligner mayaenes land, et rikt land, hvor det på kort tid, kan skyte opp en kultur, for å bryte sammen i løpet av få generasjoner. Uten en fruktbar jordbunn og uten skog som stadig fornyer seg, vil glansen av våre byer bli et likblekt spøkelse. Mot orkanenes og oversvømmelsenes landeplage kan ikke noe hav og ingen flåte forsvare et land. Et folk, hvis land fra

naturens side har tilbøyelighet til å forvandles til ørken, må enten gripe til forholdsregler for å opprettholde landet eller det vil helt sikkert gå til grunne."

50 år „prosperitet"

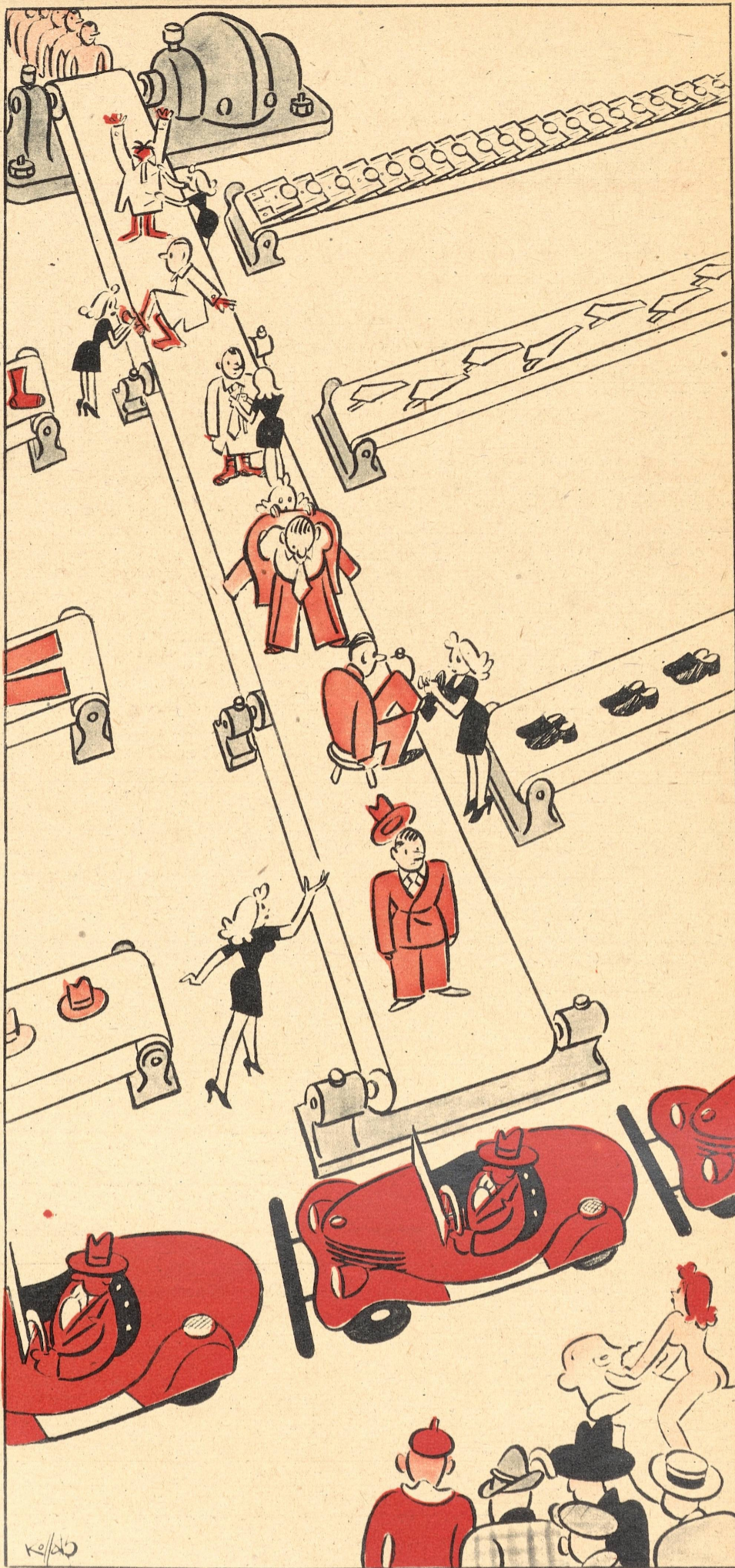
Denne beretning, som lyder så ærlig, fortier imidlertid vesentlige kjensgjerninger. I 200 år har Nord-Amerika drevet en systematisk rovdyrkning av sine jordrikdommer. I de siste 50 år antok dette et likefram amerikansk tempo. Landet ble hensynsløst „avskoget". Et av jordens tidligere trerikeste land rår i dag neppe lenger over tilstrekkelig tre for det egne behovet; for naturligvis tenkte ingen på å drive forstvirksomhet. En behandlet skogen som bergverk, som en vilde ha mest mulig ut av. Men hermed begynte et bemerkelsesverdig omslag i det amerikanske klima. Byen New York, som ligger på samme breddegrad som Neapel, har et nesten sibirsk klima. Om sommeren tropisk hete, om vinteren grønlandsk kulde. Siden „avskogningen" kan støvstormene om sommeren rase helt uhindret, om vinteren overfaller snøstormer byen og dekker gatene med meterhøye snømasser. Det har vært slik etter „avskogningen", da det beskyttende skogbelte forsvant, som mildnet det ekstreme og fanget opp stormene. Denne klimaendring treftefer i dag hele det nedhugde land øst for Rocky Mountains. Den vannholdighet som følger med skogen forsvant, tørre somre bringer ødeleggende tørke med seg. Hvor tidligere kulturplantene under tørke enno kunde holde seg oppe ved dugg og tåke, går de redningsløst til grunne, når den vannfordelende skog mangler. For hvor det ikke er noen skog i nærheten, mangler på kontinentene også dugg og tåke. Dessuten behandlet den amerikanske farmer alltid sitt land som et rent nytteobjekt.

Når bøndene i Europa plantet hekker overalt eller lot enkelte tregrupper bli stående på markene, vet eller visste de kanskje ikke bestandig hvorfor de gjorde det. Men foruten å pynte opp i landskapet, har disse hekker og lunder også det høyst nyttige formål å beskytte markene og holde på vannet for dem. Uten trær og hekker vilde markene legges øde også hos oss.

Præriens endelikt

Ved industrialiseringen av landbruket i USA var det mulig å utnytte den vidstrakte prærie i Amerikas hjerte „bedre". Tidligere var prærien et idéelt terreng for kvegdrift. Men hvete kaster mer av seg, og derfor gjorde en prærien om til hveteland. Hermed dømt området til undergang.

„Slik ser det ut i virkeligheten, det „uttømmelige" amerikanske „paradis".

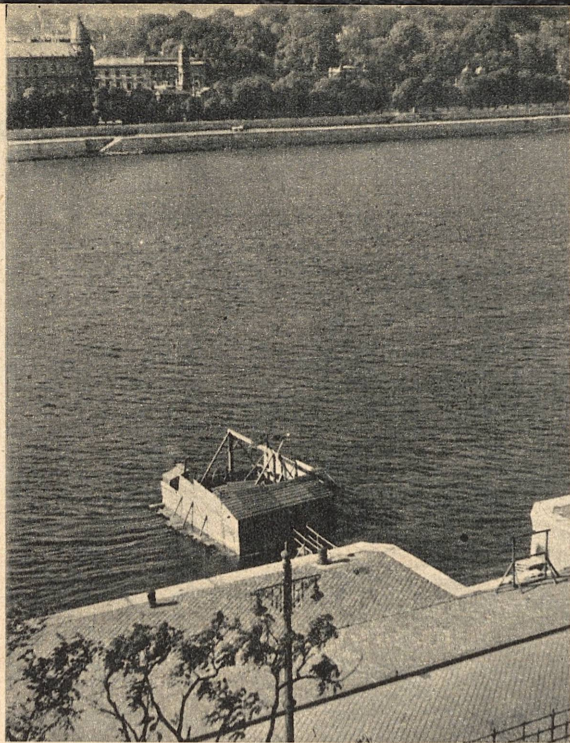
Også mennesket blir „laget øde". Europeere skapte det tekniske framskrittet, som blir til velsignelse for menneskeheten, hvis den ikke gjør det til sin avgud. Men det gjorde Amerika. Der lever en av hermetikk, en bruker standardiserte skjorter, hatter og dresser etc. Det tenkes også standardisert, og USA's kultur er ikke noe annet enn sivilisasjon. Slik virker enhetsamerikaneren på europeeren, som dyrker og bevarer sin kultur mangfoldighet

Er det ikke nettopp et symbol på fremmedfølelse overfor den egne jord at gjennomsnittsammerikaneren er stolt over å spise grønnsaker fra bokser? Hermetikk istedenfor friske grønnsaker og friskt kjøtt: denaturering for enhver pris! Det er amerikanismens vesen. Og det er mer enn en parabel at så mange av landets innbyggere — hvor overflod og mangel bor så tett på hverandre — har dårlige mager: For

tiden er nordamerikanerne opptatt med å bringe „velsignelser" fra sitt jordbrukssystem, som bygger på rovdyrkning og uttømmelse, også til andre deler av jorden. Hvis USA vilde komme til å oppnå sine imperialistiske mål, vilde amerikanismens vartegn engang vise seg også i disse strøk: i øde og utarmede ørkner vil ensomme og fullstendig meningsløse skyskrapere rage opp.

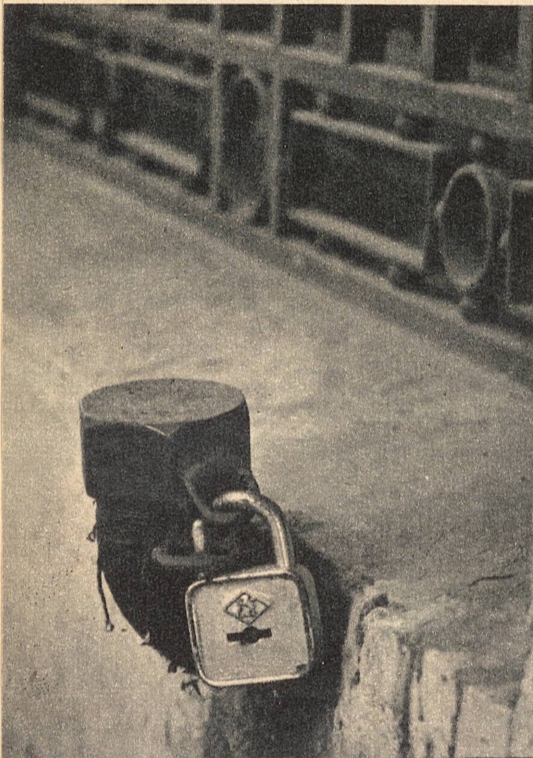

Flukten inn i skyggen begynner i Rom. Selv trikkestolpen må gi skygge. Slik blir også den allerminste mulighet til å flykte for solstrålene utnyttet i sommermånedene

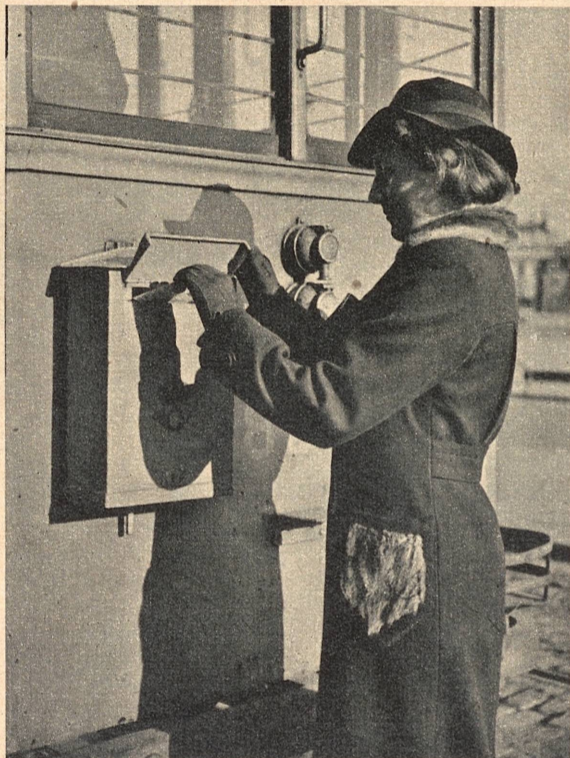

En budapester lar sitt eget lys skinne! Han laget seg et anlegg, som leverer ham strøm. Tross alle tvilere påstår han at en med et storanlegg kunde opplyse hele Budapest

BROKEDE EUROPA

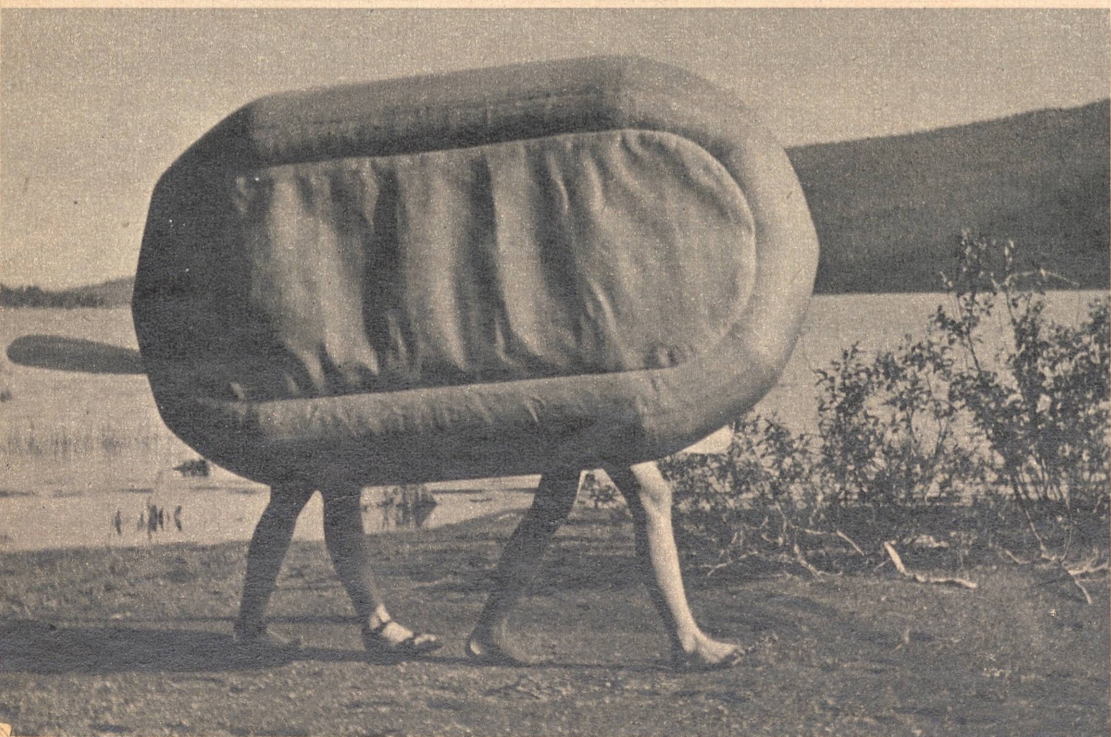

Et lukket rør vokser opp av kjelleren: i Romania, jordoljens land, oppvarmes mange hus med olje, som oppbevares i kjelleren i oljetanker. Røret er forsynet med en lås til beskyttelse mot tyveri og forurensning

Når stockholmerna har det særlig travelt hjelper trikken dem på en måte, som er helt enestående i Europa: trikker, som kjører forbi hovedpostkontoret eller hovedjernbanestasjonen på vegen gjennom byen, har postkasser som blir tømt der

Ved Tysklands elver og sjøer blir det merkelig livlig: ved ukens slutt drar vannsportsfolkene ut. På dette bildet ser vi to unge piker med gummibåten sin

Fra vitenskapens verden

Hurtig modning ønskelig

Mens en i alminnelighet hører at vitenskapen er opptatt med mest mulig å saktne aldersprosessen, fins det også tilfelle, hvor en er interessert i en framskyndelse av aldersprosessen ved bestemte organismer, nemlig ved nyttige planter. Hvis det nemlig lykkes å forkorte livssyklusen, altså alderssyklusen, måtte det oppstå økonomiske fordeler. Tidsskriftet „Biologen“ i Romania meddeler at forsøk med sojabønner har vist slike muligheter. Framskyndelsen av aldersprosessen ble herunder oppnådd ved hjelp av bestemte hormoner. En håper på denne måten å kunne sette ned modningstiden av sojabønnene fra 5—6 måneder til 3—4 måneder.

Vaksine mot betennelsesprosesser

Furunkulose, beinmargbetennelser, en bestemt art svulster og andre betennelser er ofte meget hardnakket overfor de forskjellige helbredelsesforholdsregler. Det lyktes no å framstille en bestemt vaksine mot basillene, de såkalte stafylokokker — som Leipzigerforskeren Schick meddelte. Hos et stort antall syke kunde han iaktta tilfredsstillende, til dels overraskende god virkning. Vaksinen er framstilt etter spesielle grunnsetninger og skulde i vesentlig grad øke våre legemidler mot disse vanskelige og besværlige sykdomstilstander.

Hvordan oppdages en infeksjon?

Som bekjent kan betennelseskilder ved tannrøtter og andre skjulte steder forårsake alvorlige skader, f. eks. alvorlig leddrevmatisme. Men dessverre er det ofte meget vanskelig å finne disse betennelseskilder. En ny metode av lægen Bottyan, som no med hell ble undersøkt i universitetstanklinikken i Bonn, viser her den framtidige veg. Av infeksjonskilder, som ikke inneholder verk, blir det framstilt en injeksjonsvæske, som blir sprøytet inn under huden og forblir uten noen reaksjon, hvis den undersøkte er frisk. Derimot blusser de revmatiske plager opp hos angrepne personer. Ved tannuttrekking ble dette bekreftet i over 90 % av til-

fellene. Denne undersøkelse etter Bottyan-metoden er derfor av stor betydning for bekjempelsen av revmatisme og isjias i framtiden.

Et nytt middel mot dysenteri

Det berømte sulfonamide, som har hevdet seg så utmerket ved bestemte infeksjoner, og ikke lenger kan unnværes i den moderne medisin, f. eks. ved bekjempelsen av lungebetennelser, hjernebetennelse og bestemte kjønnssykdommer, har fått en ny anvendelse. Etter tyske lægers første forsøk har no 114 dysenteripasienter med godt resultat fått sulfonamid-innsprøytinger. Ingen av pasientene døde, og bakteriene forsvant.

En ny blod-erstatning

Blant de tallrike forsøk på å erstatte blodtapet ved sterke blødninger, i tilfelle det ikke er mulig å foreta noen blodoverføring, er no et nytt middel fra den tyske industri rykket i forgrunnen. Det fyller ikke bare karene med væske, men øker også kretsløpet, mobiliserer blodreservene, bringer blodtrykk og åndedrett igjen til det normale, og — noe som er minst likeså viktig — det forsvinner ikke i vevet, som andre midler, alt etter noen timer. Hermed overtreffer det alle metoder hittil. Betydningen av dette middel er naturlig nok særlig stor i krigstid.

Rødt vil si spiredyktig

Undersøkelsen av såkornets spireevne er av overordentlig stor betydning for landbruket og gartneriene. Den krever riktignok et nøye kjennskap til livsbetingelsene hos de planter som skal undersøkes, og tar derfor meget tid. Tyske forskere ved Kaiser-Wilhelm-Institut for medisinsk forskning i Heidelberg har no ut fra andre vitenskapsmenns erfaringer funnet en kjemisk substans, hvormed undersøkelsen av spireevnen blir betydelig forkortet og forenklet. I denne substans farges spirekornet — som er blitt preparert av de oppbløtte korn eller gjort synlig i halverte korn — rødt i løpet av noen timer, hvis det enno er spiredyktig. På denne måten kan såkornprøver foretas fort og enkelt.

100 år i foto

Voigtländer

Lohse
Uralt Lavendel
En ren og frisk duft

Uralt Lavendel

Uralt Lavendel

Lohse
Uralt Lavendel

Man kan heller ikke lenger framstille Lohse Uralt Lavendel uinnskrenket, men no som får får man det ekte og uforandret. Den som kan innrette seg litt, har det lenge, for det behøves jo bare et par dråper for et kvarters forfriskning. Og det skulde man gjøre! Man føler seg straks bedre, man arbeider også lettere i omgivelser som er fulle av frisk duft.

Küppersbusch

Store kokeanlegg

F. Küppersbusch & Söhne A.-G., Gelsenkirchen

Signal

Katter

